

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Àrea de Cultura

Pla de Cultura de Sant Boi de Llobregat

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

PLA DE CULTURA DE SANT BOI DE LLOBREGAT

(Gener de 2004-19 de setembre de 2005)

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis
Àrea de Cultura

AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT

ÍNDIX

I. DOCUMENT DE DIAGNÒSTIC.....	7
1. Presentació metodològica de la fase de diagnòstic.....	9
2. L'Àrea metropolitana de Barcelona com a referència obligada.....	13
2.1 El context metropolità.....	15
2.2 La condició metropolitana de Sant Boi.....	16
3. El marc territorial, socio-econòmic i urbà.....	19
3.1 El municipi de Sant Boi.....	21
3.2 Dinàmiques poblacionals, socials i econòmiques.....	22
3.3 Sant Boi, la constitució interna de la ciutat.....	28
4. La cultura i els agents culturals locals.....	31
4.1 Els equipaments i els serveis culturals bàsics.....	33
4.1.1 Els Serveis Bibliotecaris.....	33
4.1.2 El Patrimoni cultural.....	38
El Museu de Sant Boi	42
L'Arxiu Municipal.....	45
4.1.3 Les Arts Escèniques.....	45
4.1.4 Les Arts Plàstiques i les sales d'exposicions.....	47
Sala d'Art Can Massallera.....	47
4.1.5 L'Escola Municipal de Música Blai Net.....	49
4.1.6 La dinamització cultural.....	50
4.1.7 Conclusions al voltant de la xarxa d'equipaments de Sant Boi.....	51
4.2 Els agents locals de la cultura.....	53
4.2.1 Consideracions generals.....	53
4.2.2 La societat civil.....	54
4.2.3 L'Ajuntament.....	56
4.2.4 El sector privat i el mecenatge.....	57
4.2.5 El recolzament lingüístic.....	58
4.2.6 Les noves tecnologies de la informació.....	58
5. Les dinàmiques de la cultura.....	59
5.1 La relació entre la societat civil i l'Administració municipal.....	61
5.2 La creació de públics.....	63

5.3	La formació cultural.....	64
5.4	La difusió cultural.....	64
5.5	La comunicació.....	66
6.	Conclusions: el camí cap a les propostes.....	69
II.	DOCUMENT DE PROPOSTES.....	73
1.	Introducció metodològica de la fase de propostes.....	75
2.	Document de propostes del Pla de Cultura de Sant Boi.....	81
2.1.	Primer àmbit: Sant Boi, una ciutat on la cultura ha de ser protagonista.....	83
	Línia estratègica 1: Espai natural, fer de l'entorn natural i del Parc Agrari el pulmó verd de Sant Boi.....	83
	Línia estratègica 2: Nucli Antic, el motor cultural de la vila.....	84
	Línia estratègica 3: El Patrimoni cultural, sentiment d'identitat compartida.....	86
	Línia estratègica 4: Promoció cultural de ciutat.....	87
	Línia estratègica 5: Els Psiquiàtrics de Sant Boi i el nou Centre de Recerca Mèdica.....	88
	Línia estratègica 6: La ciutat, com a espai d'identitat, de relació i de convivència.....	89
2.2.	Segon àmbit: Equipaments, programes i projectes per a una cultura de ciutat.....	90
	Línia estratègica 7: Infraestructures per a la cultura.....	91
	Línia estratègica 8: Sant Boi, una ciutat que viu la música.....	93
	Línia estratègica 9: Espais Joves per a la creació i el coneixement.....	94
3.	Tercer àmbit: Els agents locals de la cultura.....	95
	Línia estratègica 10: La política cultural com a eix vertebrador de l'acció pública.....	95

Línia estratègica 11: Pla de comunicació integral.....	96
Línia estratègica 12: Pacte ciutadà per la cultura.....	97
III. CRÈDITS.....	99

I. DOCUMENT DE DIAGNÒSTIC

1. PRESENTACIÓ METODOLÒGICA DE LA FASE DE DIAGNÒSTIC

1.1. ASPECTES METODOLÒGICS DEL PLA DE CULTURA DE SANT BOI

El document de diagnòstic del Pla de Cultura de Sant Boi de Llobregat és una eina de treball que té com a objectiu reflectir l'estat de la qüestió de la cultura a la ciutat. S'hi han detectat les mancances en l'àmbit cultural, però també les potencialitats de cara a l'elaboració de les propostes d'acció necessàries per configurar i desenvolupar el Pla.

Aquest diagnòstic ha estat elaborat amb la voluntat d'unir el rigor de les dades disponibles amb el coneixement dels tècnics i dels experts consultats però també, i sobretot, amb la voluntat de reflectir el major nombre d'opinions de la població santboiana expressades tant en les entrevistes personalitzades com en les taules de debat que s'han realitzat en diversos moments del procés.

En la fase de Diagnòstic s'ha treballat amb diversos instruments que han permès obtenir el màxim d'informació, opinions i sensibilitats presents en la realitat cultural de Sant Boi. En concret aquestes etapes d'elaboració han estat les següents:

1. Anàlisi documental, integrada d'una banda per l'anàlisi de l'explotació estadística i cartogràfica de les dades de caràcter demogràfic i socioeconòmic, així com dels indicadors disponibles. D'altra banda, es va analitzar la bibliografia, els estudis i reflexions existents sobre el territori i temàtica en qüestió. Aquesta fase de treball va ser concebuda com a un element transversal que es va desenvolupar en paral·lel al conjunt de les diferents fases aquí descrites.
2. Treball de camp i visites al conjunt de la ciutat i als equipaments, realitzades pels tècnics del CERC, per tal de copsar i de contrastar-ne la realitat.
3. Realització de dues sessions de treball internes amb els responsables i tècnics municipals de l'Ajuntament de Sant Boi relacionats amb l'àmbit de la cultura. El seu objectiu va ser centralitzar la direccionalitat del conjunt del procés i establir un punt de partida inicial.
4. Constitució de la Taula Ciutadana del Pla de Cultura, que tingué la funció de dirigir de forma col·legiada el conjunt del Pla, desenvolupar la presidència i conducció de les cinc Taules de Debat i, posteriorment, valorar el resultat dels debats.
5. Convocatòria de les Taules de treball, que han estat grups oberts de participació ciutadana a l'entorn dels 5 temes cruïlla. Cada Taula de treball s'ha trobat en dues ocasions i ha estat dirigida per dues persones del teixit cultural de Sant Boi de Llobregat, un expert municipal i un expert nomenat per la Diputació de Barcelona. Els continguts de les Taules de treball han estat els següents:

Taula de debat 1. Cultura i persona

- Col·lectius que componen el teixit humà de Sant Boi
- Situacions de marginalitat i/o exclusió
- La cultura com a font d'integració i de creixement personal

Taula de debat 2. Cultura i territori

- Gestió de l'entorn natural i urbà
- Propostes culturals per a un creixement urbanístic
- La promoció de la ciutat i el turisme cultural

Taula de debat 3. Cultura i societat

- La població actual de Sant Boi, perspectives de creixement
- Configuració del teixit social i paper de les entitats culturals
- Població i dinàmica cultural
- Relació entre educació i cultura

Taula de debat 4. Cultura i memòria

- Responsabilitat social sobre el patrimoni (conservació i educació)
- Gestió del patrimoni cultural i natural
- Funció de la memòria en una política cultural

Taula de debat 5. Cultura i creació

- Paper dels creadors en la cultura local
- Anàlisi de les funcions lligades a les arts: creació, producció, formació i difusió
- Respostes integrades des dels diferents sectors i agents

6. Realització del conjunt d'entrevistes a persones significatives de la societat civil de Sant Boi, directament relacionades o no amb el món de la cultura, però que poden fer aportacions enriquidores al Pla de Cultura, tant en la seva fase de diagnòstic com de propostes.
7. Redacció del present document de Diagnòstic.
8. Presentació i debat del document provisional del Diagnòstic del Pla de Cultura al Consell de Cultura i el Consell de Ciutat de Sant Boi de Llobregat.
9. Presentació pública del Diagnòstic del Pla de Cultura amb la participació de l'Alcalde de Sant Boi, Montserrat Gibert, del Diputat President de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona: Carles Ruiz, i del Primer Tinent d'Alcalde i President del Patronat de Cultura i Joventut: Jaume Bosch.

El conjunt de la fase de Diagnòstic s'ha desenvolupat des de gener a setembre de 2004.

2. L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA COM A REFERÈNCIA OBLIGADA

2.1. EL CONTEXT METROPOLITÀ

Des de finals dels anys cinquanta, s'ha vingut produint la consolidació econòmica i social del territori metropolità, sobre la base del model industrialista del segle XX. Aquest fort creixement d'activitats industrials al territori es va suportar amb uns elevats volums d'immigració i un ús extensiu del sòl, sense el necessari desenvolupament d'un planejament conjunt.

Avui, l'àrea metropolitana de Barcelona constitueix tot un exemple de metròpoli polinuclear, molt diversificada en el seu conjunt, però amb un alt grau d'especialització productiva en cadascuna de les ciutats que la integren. L'àrea metropolitana de Barcelona, amb 4,5 milions d'habitants i 2 milions de llocs de treball, té una dimensió que la situa entre les deu regions metropolitanes amb més pes específic d'Europa, arribant a generar més del 70% del PIB català. Els trets distintius de l'àrea metropolitana que presentem a continuació estan extrets de l'*Enquesta sobre la Regió Metropolitana de Barcelona* de l'any 2000, dirigida pel professor Salvador Giner, i cal que es tinguin presents per poder contextualitzar més endavant la realitat cultural de Sant Boi. Aquestes característiques són:

- El creixent procés de terciarització de l'economia, així com la pèrdua de pes del sector industrial tradicional.
- La taxa de persones aturades disminueix, si bé augmenta la temporalitat dels contractes laborals.
- L'augment progressiu de la població amb estudis.
- Pel que fa a la llengua, i aquesta és una dada que convé retenir de cara al futur, el percentatge de la població que parla català amb els seus fills és superior al que ho fa amb els seus pares.
- Una clara reducció de la grandària de les llars.
- La mitjana d'ingressos de les famílies s'ha vist incrementada, la qual cosa ha possibilitat un augment del consum i una millora de la capacitat d'estalvi.
- L'augment de l'equipament tecnològic de les llars.
- L'increment del volum de desplaçaments no obligats (compres, lleure, etc.), així com l'ús cada vegada més extensiu del territori metropolità, i la progressiva diversificació dels llocs de destinació.
- S'accelera la tendència cap a l'increment del volum de canvis de residència. El sentit de les migracions metropolitanes té una trajectòria molt clara: va de les zones denses a les menys denses. Aquest fenomen fa que el territori es torni més interdependent.
- Malgrat tot, més de la meitat dels que tenen previst canviar de domicili durant els propers anys volen romandre al propi municipi. Tot això indica que el component comunitari-territorial, continua característicament viu.

- El creixement de la riquesa i del benestar ha alliberat més temps pel lleure, l'esport i la cultura. El més freqüent, quan la gent es queda a casa, és veure la televisió i llegir; o bé fer un volt i passejar, així com visitar els amics i a la família, quan es surt. El cinema, el teatre i altres centres de cultura, tenen el seu públic, malgrat que no ocupen un lloc central entre els hàbits culturals dels ciutadans de la regió. Any rere any, s'observa un petit, però constant, creixement del nombre de barcelonins que es desplacen a d'altres municipis metropolitans per gaudir d'un equipament punter, o d'una activitat cultural destacada.

De cara al futur, s'ha de tenir present que l'àrea metropolitana de Barcelona és un territori que no experimentarà grans canvis, ja que es tracta d'un espai molt saturat. Des del punt de vista econòmic, ens trobem als inicis d'una transformació cap a sectors amb més valor afegit, com el de la cultura, capaços de suportar l'augment de competència d'una Europa ampliada.

2.2. LA CONDICIÓN METROPOLITANA DE SANT BOI

Un dels dèficits que pateixen els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona (i Sant Boi no és una excepció) és la manca de coordinació i cooperació entre ells. La cooperació entre els municipis ha demostrat ser una oportunitat interessant per impulsar polítiques en àmbits ben diversos com els del medi ambient, la fiscalitat, o l'habitatge. A Sant Boi, i cenyint-nos al terreny estrictament cultural, cal destacar diversos intents en aquest sentit, d'entre els que cal citar el programa "Baix Gira", dedicat al teatre, la música i la dansa amateurs, i organitzat conjuntament per vuit municipis del Baix Llobregat (Martorell, Sant Joan Despí, Sant Boi, El Prat, Viladecans, Gavà, Castelldefels, i Sant Andreu de la Barca), o l'exposició *Ludi Rubricatum*, relativa a la presència romana al Baix Llobregat, i produïda pel Museu de Sant Boi.

També dins de l'àmbit cultural, hem de fer notar que Sant Boi està present a diverses xarxes de cooperació, totes elles amb la participació de la Diputació de Barcelona: la Xarxa de Museus, la Xarxa d'Arxius, i la Xarxa de Biblioteques. També es compta amb el suport de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona pel que fa a la programació d'espectacles i d'exposicions artístiques contemporànies. Ara bé, tret d'aquestes accions, la cooperació cultural entre els Ajuntaments de la comarca és més aviat escassa. Es troba a faltar entre els municipis de l'àrea una racionalització d'infraestructures culturals, o una política de difusió cultural unificada. Com hem vist, l'àmbit metropolità és una realitat urbanística, demogràfica i econòmica de gran envergadura. Una realitat amb problemes i necessitats comunes que només tenen solucions de conjunt. La cooperació en matèria cultural és imprescindible per tal d'abordar els dèficits i els desequilibris que s'hi produeixen, així com per desenvolupar les possibilitats que la nova centralitat cultural comporta.

Per tal que aquesta cooperació municipal sigui efectiva, cal en primer lloc un cert grau d'unificació política. En aquest sentit, s'ha de destacar la iniciativa pionera que va suposar el Pla Estratègic del Sector Cultural de Barcelona, iniciativa a què s'han unit els projectes com els del Fòrum Metropolità de Regidors de Cultura, i el del Primer Pla Estratègic Metropolità, línies de treball totes elles encara insuficients, però que suposen un canvi de tendència. En segon lloc, cal que els mateixos municipis de l'àrea metropolitana es reconeixin a si mateixos com a parts integrants d'una unitat, fet que sembla més aviat lluny d'haver-se assolit. De vegades, fins i tot, ens trobem amb casos

en què el sentiment de pertinença al municipi és viscut com a antagònic al fet de pertànyer a l'àrea metropolitana. Hi ha hagut municipis que han configurat la seva identitat en "contra" de la gran ciutat, procediment que no ha resultat ser gaire productiu. S'ha de reiterar que no hi ha contradicció entre identitat local i agrupament metropolità, ben al contrari, aquest ha de donar un nou impuls i projecció a cada realitat local.

Sant Boi no ha assumit encara plenament la seva condició de ciutat metropolitana, cosa que l'ha portat, en alguns casos, a construir la seva identitat en base a un passat ideal més o menys remot. S'observen certs sectors ancorats en una idea estàtica de Sant Boi, en una idea nostàlgica, de manera que l'actual Sant Boi es contempla des de la perspectiva d'una certa pèrdua d'identitat, sobretot a partir dels anys seixanta i de l'arribada dels immigrants. Sant Boi s'ha de sentir part estretament vinculada a la ciutat metropolitana, i ha d'assumir decididament el seu passat més recent (indústria, immigració, etc.), tal i com ha fet amb el seu passat més remot.

Durant aquests anys, la ciutat no ha trobat l'espai que, per la seva importància, i en relació amb l'àrea metropolitana, hauria pogut ocupar. En realitat, la influència cultural que exerceix l'espai metropolità sobre Sant Boi, és una oportunitat per a la especialització de la ciutat en sectors culturals determinats, sense que això hagi de significar cap minva de la seva autonomia. Indubtablement, i com es veurà més endavant, Sant Boi té una personalitat pròpia amb una trajectòria que li permet tenir uns elements singulars, portadors d'un gran valor no només pels seus ciutadans, sinó també pel conjunt de ciutadans de l'àrea metropolitana.

3. EL MARC TERRITORIAL, SÒCIO-ECONÒMIC I URBÀ

3.1. EL MUNICIPI DE SANT BOI DE LLOBREGAT

La comarca del Baix Llobregat ocupa una posició central dins l'àrea metropolitana de Barcelona. Al sud, i inserides en la primera corona metropolitana, es troben les planes al·luvials del delta i la vall baixa del riu Llobregat. L'eix del Llobregat és una de les poques vies naturals d'accés a Barcelona, i això comporta que tingui una gran importància en la xarxa de comunicacions viàries i en les plataformes logístiques (port, aeroport, tren, autopistes, etc.).

Seguint el cens de 2003, Sant Boi de Llobregat té una població de 81.293 habitants, distribuïda territorialment en sis districtes: Ciutat Cooperativa-Molí Nou, Marianao-Can Paulet, Barri Centre, Vinyets-Molí Vell, Camps Blancs-Canons-Orioles i Casablanca. El municipi està situat al marge dret del riu Llobregat i limita amb Santa Coloma de Cervelló, Viladecans, el Prat de Llobregat, Cornellà de Llobregat i Sant Joan Despí. Als voltants de l'any 1900, Sant Boi ja era el municipi més habitat de la comarca i la seva població era essencialment agrícola.

La primera indústria important data de l'any 1917, tot just quan s'inicia la construcció del clavegueram i la pavimentació dels carrers. Abans de la guerra civil, la ciutat registrava una gran activitat cultural i social. Testimoni d'aquesta etapa en són l'Ateneu Santboià (fundat tot just fa 100 anys), el Futbol Club Santboià (1908), el naixement al 1913 de l'Ateneu Familiar, la Unió Esportiva Santboiana (fundada l'any 1921), o la Biblioteca Popular de Sant Boi (1925).

La guerra va suposar un fort trencament respecte a la notable activitat cultural desenvolupada fins llavors. El final de la guerra va comportar que Sant Boi deixés de constituir-se com a lloc de segona residència, per davallar, inexorablement, juntament amb molts d'altres municipis de l'àrea metropolitana, cap a la suburbialització, i l'auge incontrolat de la inversió privada. Així, es van generar formes de creixement urbà basades en l'especulació, que van configurar un territori desvertebrat i amb escassetat de serveis.

Al llarg dels anys 60 i 70 es produeixen els grans moviments migratoris, alhora que s'inicia la construcció de grans barris als afores de la ciutat: Casablanca, Camps Blancs i Ciutat Cooperativa. Aquests nuclis es desenvolupen des d'una lògica essencialment especulativa: espais lliures sense urbanitzar, sense serveis, i sense adequar-se a la topografia. Al 1976 s'aprova el Pla General Metropolità, que afectava a la ciutat de Barcelona i als 26 municipis circumdants. El Pla reduïa l'alçada edificatòria, disminuïa l'especulació, i establia reserves per a infraestructures diverses: parcs, jardins, equipaments, etc. Durant aquests últims anys s'han construït a Sant Boi nous sectors d'habitatges, concebuts amb l'objectiu de vertebrar la ciutat, teixir la trama urbana i reequilibrar el territori.

3.2. DINÀMIQUES POBLACIONALS, SOCIALS I ECONÒMIQUES

La centralitat amb què emergeix la cultura en totes les noves configuracions econòmiques i socials obliga a pensar les polítiques culturals tot vinculant-les als canvis demogràfics, socials i econòmics que es produeixen.

Pel que fa a la composició de la ciutat, a Sant Boi, tal i com succeeix en els últims anys a la resta de municipis de Catalunya, el volum de gent gran creix paulatinament, i igualment ho fa el número de naixements. Malgrat tot, l'increment de la quantitat de persones grans és superior a l'augment del número de naixements, de manera que el procés d'envelliment propi de les societats occidentals continua el seu curs.

Taula 1. Evolució de la població:

Any	Sant Boi de Llobregat	Creixement	Baix Llobregat	Creixement	Catalunya	Creixement
1981	72.926	-	516.630	-	5.956.000	-
1991	77.932	6,80%	610.192	18,11%	6.059.000	1,73%
1996	78.005	0,09%	643.419	5,16%	6.090.000	0,51%
2001	79.900	2,42%	692.892	7,14%	6.361.000	4,45%
2003	81.293	1,74%	-	-	6.704.000	5,39%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Durant els últims 10 anys, Sant Boi no ha experimentat un gran augment de població, fet que contrasta amb els percentatges de creixement que presenten la població del Baix Llobregat i de Catalunya durant aquest període, a partir sobretot de l'auge de la immigració estrangera.

Taula 2. Població per grups d'edat, any 2001:

	Catalunya	Baix Llobregat	Sant Boi de Llobregat
De 0 a 14 anys	13,76%	14,97%	13%
Entre 15 i 64 anys	68,83%	72,27%	72,9%
Majors de 64 anys	17,4%	12,77%	14,1%
Total	6.343.110	692.892	79.900

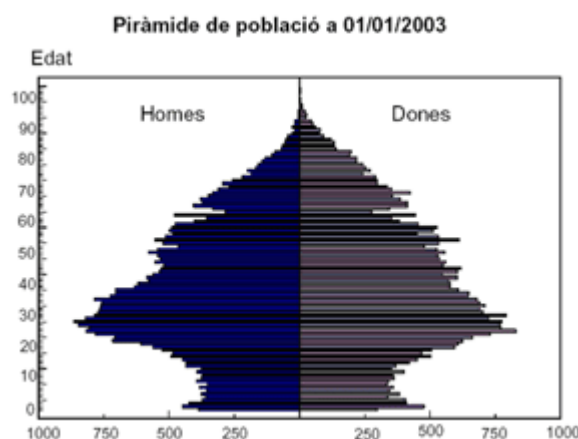
Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 3. Població per grups d'edat a Sant Boi:

	1981	1991	1996	2001	2003
De 0 a 14 anys	30,6%	21,1%	16,2%	13%	13%
Entre 15 i 64 anys	63%	69,4%	72,6%	72,9%	72,4%
Majors de 64 anys	6,4%	9,5%	11,2%	14,1%	14,6%
Total	72.926	77.932	78.005	79.900	81.293

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 4. Piràmide de població de Sant Boi (2003)

Font: Ajuntament de Sant Boi

A Sant Boi, i seguint les dades del Cens d'Habitants, són àmplia majoria les persones en edat laboral (entre 16 i 64 anys), exactament un 71,2% respecte del total de la població. El número de persones per sota dels 16 anys representa el 15%, essent els menors de 13 anys (grup d'infància) un 11% del total. Els majors de 64 anys representen el 14,6% de la població.

Tal i com ens mostren les dues taules posteriors, a la ciutat de Sant Boi hi predominen les persones nascudes a Catalunya (gairebé totes elles a la província de Barcelona), tot i que el pes dels nascuts a altres indrets de l'Estat és encara relativament important. Val a dir que, moltes de les persones nascudes a Catalunya són, naturalment, fills dels immigrants que van arribar a la ciutat a partir dels anys quaranta.

Taula 5. Població segons el lloc de naixement:

	Any	Catalunya	Reste Estat	Estranger
Sant Boi de Llobregat	1996	59%	39%	1,9%
	2001	61%	35%	3,3%
Baix Llobregat	1996	60%	37%	3%
	2001	62%	33%	5%
Catalunya	1996	68%	29%	3%
	2001	68%	26%	6%

Font: *Institut d'Estadística de Catalunya*

Taula 6. Població per lloc de naixement Sant Boi de Llobregat:

	1991	1996	2001	2003
Nascuts a Catalunya	57,1%	59,2%	60,7%	60,2%
Nascuts a la resta de l'Estat	41,7%	38,9%	36,1%	34,2%
Nascuts fora de l'Estat	1,2%	1,9%	3,3%	5,6%
Total	77.932	78.005	79.900	81.293

Font: *Institut d'Estadística de Catalunya i Ajuntament de Sant Boi de Llobregat*

Taula 7. Població de Sant Boi nascuda a Catalunya, any 2003

	Població	% Respecte del total nascuts a Catalunya
Província de Barcelona	47.894	97,9%
Província de Girona	175	0,4%
Província de Lleida	426	0,9%
Província de Tarragona	418	0,9%
Total	48.926	100%

Font: *Institut d'Estadística de Catalunya*

De fet, la immigració a Catalunya ha estat determinant per assegurar un creixement demogràfic gairebé continu en una situació de baixa fecunditat. D'entre totes les comarques catalanes, el Baix Llobregat ha estat la que ha rebut un major impacte de la immigració. La proporció que significava el número d'immigrants era, a l'any 1996, del 37,1%, però a l'any 1970, aquest percentatge es remuntava fins al 52,9% de la població total de la comarca.

Pel que fa a la cronologia de la immigració, el Baix Llobregat ha rebut des de la dècada dels quaranta, dues onades migratòries de naturalesa diferent, una primera que arriba al màxim en la dècada dels cinquanta, en què els protagonistes serien murcians, valencians, aragonesos i andalusos de la província d'Almeria, i una segona onada que començaria als anys seixanta, on els principals actors són andalusos, castellans i extremenys, i que assolirà els seus màxims a mitjans de la mateixa dècada.

Més endavant, les successives crisis econòmiques de la segona meitat dels setanta van aturar sobtadament els moviments migratoris procedents de la resta d'Espanya. La segona meitat dels vuitanta va significar l'esgotament d'aquest tipus d'immigració i l'arribada d'un nou corrent migratori: el de la immigració estrangera, que s'ha accelerat des de la segona meitat dels anys 1990. Malgrat la reducció experimentada pel col·lectiu d'immigrants al llarg dels anys vuitanta, el Baix Llobregat era, a l'any 1996, la comarca catalana amb una proporció més gran de població nascuda a altres regions d'Espanya. Tot i així, hem de fer notar que, a Sant Boi, la proporció de població nascuda a l'estranger és del 5,6%, que suposa un percentatge inferior al de la mitjana catalana.

Taula 8. Població de Sant Boi nascuda a d'altres Comunitats Autònomes, any 2003

Comunitats	Població	% respecte del total nascuts a l'Estat
Catalunya	48.926	63,80%
Andalusia	13.534	17,60%
Extremadura	5.011	6,50%
Castella-La Manxa	2.301	3,00%
Castella-Lleó	1.837	2,40%
Aragó	1.101	1,40%
Múrcia	1.023	1,30%
Resta de CCAA	3.005	4,00%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Pel que fa als nascuts fora de Catalunya, les persones nascudes a Andalusia i Extremadura són, per aquest ordre, les més nombroses, representant el 17,6 i el 6,5% respectivament del total de nascuts a Espanya. Les dues Castelles, Aragó i Múrcia són també Comunitats Autònomes d'origen de molts santboians.

Taula 9. Població de Sant Boi de Llobregat nascuda fóra de l'Estat

	Total	% respecte nascuts a l'estranger
Àfrica	1.848	40,6
Amèrica Central i del Sud	1.822	40
Unió Europea	556	12,2
Resta d'Europa	178	3,9
Àsia	134	2,9
Amèrica del Nord	10	0,2
Oceania	3	0,1
Total	4.551	100

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

La majoria dels nous immigrants arriben d'Amèrica Llatina i d'Àfrica. Pel que fa a Amèrica Llatina, els principals països d'origen són per aquest ordre: Equador, Colòmbia, Argentina, Uruguai, Perú, i Cuba. Pel que fa a l'Àfrica, la pràctica totalitat d'immigrants prové del Marroc. Respecte a les dinàmiques poblacionals més recents, ens ajudarem amb les rectificacions que es produeixen al Padró Municipal d'Habitants.

Taula 10. Rectificacions al padró municipal d'habitants Sant Boi, any 2002

Balanç de població	+625 habitants
Nombre altes	4.321
Nombre de baixes	3.696
Creixement natural	+287
Saldo migratori	338

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Taula 11. Altes registrades al Padró de Sant Boi durant l'any 2002

Canvi de residència procedent de l'estranger	38	0,90%
Canvi de residència procedent d'altre municipi	2.521	58,30%
Naixement	850	19,70%
Alta estranger procedent de l'estranger	912	21,10%
Total	4.321	100%

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Durant l'any 2002, el principal motiu d'alta al Padró d'Habitants va ser, com és habitual, el canvi de domicili des d'un altre municipi, és a dir, persones que abans vivien a un altre indret de l'Estat i que s'han traslladat a viure a Sant Boi. Aquest tipus d'alta representa el 58,3% del total anual. Ens trobem, en general, davant d'una població majoritàriament jove, que ve d'altres municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que està composta per parelles d'entre 20 i 45 anys, i pels seus fills. El segon motiu d'alta és el d'estrangers procedents de fora de l'Estat, xifra aquesta que supera com a motiu d'alta, per segon any consecutiu, a la del número de naixements.

El perfil de la població que marxa de Sant Boi per anar a viure a un altre municipi és molt semblant al de la població que, des d'una altra localitat, ve a viure a Sant Boi. En conseqüència, tenim que la composició general de la població no varia substancialment.

L'increment del número de desplaçaments per motiu de treball o d'estudi ha augmentat considerablement en els últims 15 anys tant a Sant Boi com per a tota la província. Aquests desplaçaments es realitzen majoritàriament amb transport privat, degut a la distància amb el lloc de treball, i també a la insuficient xarxa de transports públics metropolitans, especialment pel que fa a la comunicació amb els municipis propers, tal i com s'ha fet notar al llarg de les taules de debat. Malgrat que les últimes dades disponibles per part de l'Institut d'Estadística de Catalunya són de l'any 1996, res fa pensar que aquesta tendència hagi disminuït, al contrari, els desplaçaments entre els municipis de la província per motiu de feina o d'estudi han augmentat durant els últims anys.

Pel que fa a l'activitat econòmica, la major part dels establiments existents a Sant Boi estan dedicats al comerç, tal i com es pot veure als quadres següents. El tipus d'indústria més freqüent és la del metall, si bé la indústria tèxtil i la indústria de la confecció tenen també un pes important. En general, ens trobem davant d'una activitat industrial articulada en petites indústries i tallers.

La renda mitjana anual de les famílies de Sant Boi no supera els 8.700 euros, lluny dels 11.000 euros de la mitjana catalana.

Taula 12. Població ocupada per sector d'activitat, Sant Boi:

	1986	1991	1996	2001	2002
Agricultura, ramaderia i pesca	1,7%	1,2%	1%	1,1%	0,4%
Indústria	48,8%	44,1%	39,4%	33,1%	30,7%
Construcció	7,1%	11,0%	8,5%	8,7%	13,4%
Serveis	40,4%	43,7%	51,1%	57,1%	55,5%
Total ocupats	19.999	26.947	26.857	35.912	35.708

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Enquesta Local de Població Activa de Sant Boi de Llobregat 2002

Taula 13. Activitat econòmica a Sant Boi de Llobregat, any 2001:

Indústries	431	11,60%
Comerços	1.292	34,80%
Establiments de serveis	1.399	37,70%
Empreses del sector de la construcció	241	6,50%
Total establiments d'activitats empresarials	3.464	93,40%
Total establiments d'activitats professionals	244	6,60%
Total establiments	3.708	100,00%

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Taula 14. Distribució percentual de l'activitat econòmica per sectors

	Indústria 1991	Indústria 2001	Construcció 1991	Construcció 2001	Serveis 1991	Serveis 2001
Vall Baixa del Llobregat	38,7	33,2	8,3	9,4	53	57,9
Província de Barcelona	32,3	32,7	8,4	6,8	59,3	60,7

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

L'etapa compresa entre els anys 1991 i 2001 ha estat d'un notable creixement econòmic per a la ciutat de Sant Boi. Cal destacar el dinamisme de la ciutat en el sector de la construcció durant el període 1996-1999, moment en el que el creixement va ser sensiblement superior al de la mitjana de la província. Per sectors, durant aquest període, Sant Boi ha avançat cap a una major terciarització de la seva economia, en detriment del sector industrial tradicional, i amb un creixement del sector de la construcció.

Respecte al coneixement del català, la població té un coneixement de la llengua inferior al de la mitjana de la comarca i al de la mitjana catalana. Si bé no comptem amb la dada estadística concreta, podem assegurar que a Sant Boi, l'ús social del català és més aviat escàs.

Taula 15. Població segons coneixement del català, any 2001:

	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	No l'entén	Població de 2 anys i més
Sant Boi de Llobregat	92,0	61,7	64,2	39,4	8,0	75.956
Baix Llobregat	92,4	65,8	67,9	43,3	7,6	672.556
Catalunya	94,5	74,5	74,3	49,8	5,5	6.176.751

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Pel que fa al nivell d'estudis assolits, Sant Boi presenta, en els casos de la educació primària i universitària, un percentatge inferior al de la resta de Catalunya. En canvi, pel que fa a la Formació Professional, el percentatge de santboians és significativament superior al de la mitjana catalana.

Taula 16. Nivell d'estudis:

	Sant Boi, any 2000	Catalunya, any 2001
Sense estudis	2,4%	2,27%
Estudis primaris	31,7%	37,6%
Egb o ESO	24,4%	25,5%
FP	17,2%	10,6%
BUP, COU, o batxillerat superior	11,8%	11,01%
Estudis universitaris	9,6%	12,7%

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 17. Cens d'estudiants, any 2002:

	Infantil	Educació primària	Ensenyament Secundari Obligatori	Batxillerat
Xarxa pública	1.349	2.715	1.952	1.952
Xarxa concertada	972	1.896	1.533	1.533
Total	2.321	4.611	3.485	3.485

Font: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Mirant-ho des de la perspectiva d'una dècada, i si bé durant els últims vint anys el número de persones amb estudis augmenta, les dades relatives al consum cultural, dins de l'àrea metropolitana, són pràcticament idèntiques a les de fa una dècada, tal i com demostren les successives edicions de l'Enquesta de la Regió Metropolitana de Barcelona. Tal i com indica aquest estudi això es deu, en bona mesura, al fet que les persones amb més estudis, i potencials consumidors d'una oferta cultural, no disposen del temps suficient per a fer-ho, a causa de la seva activitat laboral.

3.3. SANT BOI, LA CONSTITUCIÓ INTERNA DE LA CIUTAT

La conformació de la personalitat social i urbana de Sant Boi es perfila, doncs, a partir de la ràpida evolució d'un nucli rural i pre-industrial fins arribar a la gran ciutat contemporània que avui tenim. Aquest desenvolupament es produeix tant per la via del creixement propiciat per l'expansió de l'activitat local i de l'àrea metropolitana en general, com per la promoció de nous polígons residencials, els quals es presenten poc articulats entre ells. Com a resultat, la ciutat va passar, en tan sols vint anys, de tenir poc més de 10.000 habitants a l'any 1950, a tenir-ne gairebé 70.000 a la dècada de 1970, amb el lògic trasbalsament social i cultural que va comportar un creixement d'aquesta magnitud.

S'ha de reconèixer el treball i l'esforç que s'ha fet durant aquests últims vint anys per cohesionar una ciutat que a causa del seu ràpid creixement poblacional, la forta implantació industrial i la manca de planificació general, havia patit greus desestructuracions urbanístiques, socials i culturals. Malgrat tots els esforços, en alguns aspectes, encara es manté viva la transformació que ha patit la ciutat als últims cinquanta anys. De forma esquemàtica, es presenten ara aquells factors que atenyen més directament a l'àmbit cultural.

-La ciutat de Sant Boi té uns elements patrimonials notables i que la diferencien d'altres municipis de l'Àrea metropolitana. Ens referim al seu patrimoni natural, molt ric

i divers (zones humides, zones forestals, parcs urbans, etc.), el seu considerable patrimoni agrari i el seu nucli antic, un dels millors del Baix Llobregat en qualitat i grandària.

-Els esforços per teixir urbanísticament la ciutat han estat importants, però malgrat tot, encara hi ha espais buits que dificulten la comunicació entre barris. En aquest sentit, la ciutat no és regular, ja que falten referències que donin continuïtat a la trama urbana. A més, la Caserna i la estació central de FECSA, o la pròpia Ronda de Sant Ramon, són importants obstacles físics que dificulten la unitat del teixit urbà i que han acabat tornant-se en una mena de barrera “psicològica” per a la població de cada barri.

-Tal i com succeeix a d'altres poblacions de l'àrea metropolitana, la ciutat de Sant Boi es mostra més com una “suma de barris” que no pas com un teixit sencerament articulat. Cal dir també que la mobilitat a la ciutat, tant pel que fa als seus accessos com la mobilitat interna, és força difícil.

-S'observa que el nucli antic, portador d'una trajectòria i d'uns valors singulars, no és en l'actualitat el centre cultural ni comercial de Sant Boi, ja que està desconnectat de la resta de la ciutat. El retrocés de l'activitat econòmica al barri va comportar una pèrdua demogràfica important, amb el consegüent abandó d'habitatges i la posterior degradació. S'ha de fer notar, però, que en aquests moments s'està portant a terme una estratègia de revitalització del casc antic, que inclou la inauguració d'equipaments públics com Cal Ninyo, a més de la peatonalització de carrers.

-Hem de destacar el fet que els espais públics de la ciutat no estan suficientment dotats d'una funció cultural. Aquests espais són l'estructura que permet l'articulació de la ciutat, el trànsit d'un barri a un altre, i per aquestes raons tenen un vincle directe amb la ciutadania, ja que afavoreixen la interrelació, el coneixement, la memòria, i l'expressió. Sant Boi compta amb espais públics destacats com són: el Parc de la Muntanyeta; la Plaça de Catalunya que es configura com a centre geogràfic i amb una dinàmica notable d'activitats; la Plaça de l'Ajuntament que acull les grans manifestacions culturals; la Plaça del Mercat Vell; la Plaça de l'Església i el seu entorn de zona museística. Cal dir que, de cara al futur, s'està treballant en la creació de nous espais ciutadans com el de la Caserna-Fecsa.

-També, hem de fer notar que des de l'Ajuntament democràtic es va apostar, en un primer moment, per donar una resposta a les demandes cíviques d'infraestructures i serveis, per tal de satisfer les mancances heretades, prioritzant l'acció immediata als barris, per sobre d'una política de ciutat entesa en el seu conjunt. Algunes de les conseqüències d'aquestes accions han estat la construcció dels casals de barri o la transformació de les dinàmiques de les festes majors, que abans de la transició eren realitzades íntegrament per la societat civil, mentre que posteriorment han estat impulsades majoritàriament per l'acció municipal.

-Finalment, i com ha succeït a la major part dels municipis de l'àrea metropolitana, s'observa una població amb dues dinàmiques o amb dos pols d'arrelament cultural diferents: els que corresponen a la cultura autòctona, i els relatius al lloc d'origen dels immigrants. Aquest fenomen va significar que a partir de l'arribada dels immigrants als anys seixanta, una part dels agents actius de la població històricament més arrelada adoptés una actitud defensiva, en no acabar d'assimilar l'aparició de nous barris en el que consideraven “el seu poble”. Els immigrants, per la seva banda, van mantenir en gran part els elements culturals característics del seu lloc d'origen, no acabant d'identificar-se amb la cultura autòctona. Si bé, últimament, hi ha símptomes

d'apropament entre tots dos grups, encara persisteix una certa incomunicació mútua, ja que la dinàmica de la vila no ha estat capaç de crear una identitat global.

Aquest conjunt d'elements, condueixen a la situació actual, on s'ha acabat imposant una visió parcial de la ciutat i la supremacia de les demandes sectorials per sobre de les necessitats reals d'una localitat de 80.000 habitants. Al llarg de les taules de debat s'ha constatat que una part de la ciutadania té la percepció de viure en un poble o en un barri determinat més que en una ciutat. El resultat de tot plegat és el dèficit de reconeixement intern com a tal. En resum, podem afirmar que Sant Boi té una identitat poc consolidada com a ciutat, ja que no ha estat capaç d'estructurar un projecte global que comptés amb el compromís de tots els agents socials, econòmics i públics.

4. LA CULTURA I ELS AGENTS CULTURALS LOCALS

4.1. ELS EQUIPAMENTS I ELS SERVEIS CULTURALS BÀSICS

4.1.1. Els Serveis Bibliotecaris

Per al foment de la lectura entre els ciutadans i per al desenvolupament de la política cultural de qualsevol municipi, la biblioteca és un equipament bàsic. En el moment de la redacció del present diagnòstic, a l'estiu del 2004, Sant Boi compta amb dues biblioteques públiques: Can Castells i la biblioteca Maria Aurèlia Capmany. Ambdues formen part de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Província de Barcelona.

La Biblioteca Can Castells, durant aquests anys ha actuat com a biblioteca central, mentre que la Biblioteca Maria Aurèlia Capmany ha fet la funció de biblioteca de barri (Ciutat Cooperativa).

En primer lloc s'ha de dir que, durant aquests anys, a les biblioteques de Sant Boi els ha faltat assolir una posició de centralitat dins de la política cultural municipal. La biblioteca és una realitat que no pot viure per ella mateixa, aïlladament, sinó que li és imprescindible inserir-se en un marc de coordinació més ampli, obrint-se a qualsevol iniciativa cultural, tant del sector públic com del sector cívic o privat. En aquest sentit cal destacar que les biblioteques de Sant Boi haurien d'haver estat una part més activa i integrada dins del conjunt d'activitats i serveis culturals municipals.

Durant els últims anys hi ha hagut diversos intents per desenvolupar un Pla de biblioteques, però no han acabat de reeixir. D'altra banda, a les biblioteques de Sant Boi, es detecta la necessitat d'assolir una major visibilitat i una millor difusió de la seva funció i de les seves activitats entre els ciutadans.

Biblioteca Can Castells

Taula 18. Dades de recursos de la Biblioteca Can Castells

	1999	2000	2001	2002	2003
Documents ingressats	2.505	1.708	2.928	3.197	-
Renovació de la col·lecció	-	6%	10%	10%	-
Publicacions periòdiques (títols)	192	200	153	144	-
Dies de servei	272	272	271	270	274
Fons documental	12.133	29.288	32.016	34.337	-

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 19. Dades d'ús de la Biblioteca Can Castells

	1999	2000	2001	2002	2003
Usuaris biblioteca	102.322	108.696	113.623	99.257	98.225
Mitjana diària usuaris biblioteca	376	400	419	368	358
Usuaris préstec	25.682	26.775	25.673	25.553	30.394
Mitjana diària usuaris préstec	94	98	95	95	110
Préstecs	61.300	64.520	65.052	69.645	86.527
Mitjana diària de préstecs	225	237	240	258	315
Préstec Llibres fons general	26.548	26.918	25.300	25.272	28.826
Préstec Llibres fons infantil	10.589	10.311	9.265	8.655	10.561
Préstec CD's	13.073	14.669	15.079	18.112	20.246

Préstec Vídeos	5.024	5.376	6.186	8.869	16.550
Préstec Documents electrònics	1.305	899	903	708	1.192
Préstec Revistes (exemplars)	4.761	6.347	8.316	8.014	9.152
Usuaris d'internet	76	1.044	6.447	8.446	8.621
Mitjana diària usuaris internet	0	17	24	31	31

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 20. Dades d'impacte de la Biblioteca Can Castells

	1999	2000	2001	2002	2003
Activitats	-	150	187	151	194
Població ATESA	-	79.050	79.463	80.041	81.293
Població amb carnet	-	13.541	14.461	11.710	-
% població amb carnet/població ATESA	-	17%	18%	15%	-
Nous carnets	-	-	-	1.110	1.743

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Biblioteca Maria Aurèlia Capmany

Adreça : C/ Eduard Toldrà, s/n
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel. 93 630 64 63
Adreça electrònica : b.st.boillo.mac@diba.es
De dilluns a divendres, de 15.30 a 20.30 hores
Dijous i dissabtes, de 9.30 a 13.30 hores
La biblioteca M.A.Capmany tanca durant el mes d'agost.
Inauguració: 1 de setembre de 1993
Local: 500m²
Punts de lectura: 86

Taula 21. Dades de recursos Biblioteca M. Aurèlia Capmany

	1999	2000	2001	2002	2003
Documents ingressats	1.784	3.147	1.643	1.335	2.702
Renovació de la col·lecció	-	23%	10%	8%	
Publicacions periòdiques (títols)	90	90	83	77	
Dies de servei	251	250	248	256	255
Fons documental	15.334	16.993	16.773	17.467	18.874

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 22. Dades d'ús de la Biblioteca Maria Aurèlia Capmany

	1999	2000	2001	2002	2003
Usuaris biblioteca	25.968	25.127	22.806	26.963	29.692
Mitjana diària usuaris biblioteca	103	101	92	105	116
Usuaris préstec	6.366	5.789	4.989	5.823	5.951
Mitjana diària usuaris préstec	25	23	20	23	23
Préstecs	13.287	12.344	9.979	10.368	13.449
Mitjana diària de préstecs	53	49	40	41	53
Préstec Llibres fons general	8.472	8.064	6.325	-	7.741

Préstec Llibres fons infantil	2.486	2.629	2.299	-	3.769
Préstec CD's	-	-	68	-	143
Préstec Vídeos	-	-	117	-	400
Préstec Documents electrònics	495	134	142	-	232
Préstec Revistes (exemplars)	1.834	1.517	1.028	-	1.164
Usuaris d'Internet	-	-	-	2.629	3.014
Mitjana diària usuaris Internet	-	-	-	10	12

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 23. Dades d'impacte de la Biblioteca Maria Aurèlia Capmany

	1999	2000	2001	2002	2003
Població ATESA	-	9.692	9.692	9.440	-
Població amb carnet	-	1.878	2.061	2.260	-
% població amb carnet/població atesa	-	19%	21%	24%	-

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Tal i com indiquen les anteriors taules, i com s'ha constatat al llarg de les sessions de debat, s'observa a Can Castells en els últims anys un descens del número d'usuaris, si bé el número de préstecs ha augmentat sensiblement, sobretot en relació amb els documents en suport multimèdia i a la utilització d'Internet. La biblioteca Maria Aurèlia Capmany presenta uns trets semblants pel que fa a l'ús de material multimèdia, però contràriament al que succeeix a Can Castells, el número d'usuaris ha augmentat durant els darrers anys. Com a resum de les dades anteriors, es presenta aquesta taula on consten els paràmetres més significatius:

Taula 24. Dades d'ús totals de les biblioteques de Sant Boi

Dades d'ús: TOTAL					
Any	2000	2001	2002	2003	2004
Biblioteca	TOTAL 1.241 m ²				
Dies	522	519	526	529	294
Hores	2.895	2.931	2.955	2.969	1.592
Visites	133.823	136.429	126.220	127.737	64.281
Usos del servei de préstec	32.564	30.662	31.376	36.345	18.957
Nous carnets	1.270	1.256	1.400	2.110	1.229
Usos del servei d'Internet	1.044	6.447	11.075	11.636	7.369
Préstecs	76.864	75.031	80.013	99.990	52.995

Font: *Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona*

A continuació, es presenten dues taules que comparen la situació actual de les biblioteques de Sant Boi amb la d'altres municipis de la província que es situen entre els 60.000 i els 100.000 habitants.

Si s'observa la *ratio* de metres quadrats de biblioteca per cada mil habitants, les biblioteques de Sant Boi es troben en una posició mitjana, amb 15m² per mil habitants, però a una distància considerable respecte a la proporció que presenten municipis propers com el de Cornellà de Llobregat.

Taula 25. Comparativa entre les biblioteques de Sant Boi i els municipis de referència

Municipis d'entre 60.000 i 100.000 habitants					
Municipi	Població	Nombre de biblioteques	Superfície	m ² / 1.000 hab.	
Rubí	64.848	1	700	11	
Prat de Llobregat, El	63.312	1	956	15	
Sant Boi de Llobregat	80.738	2	1.241	15	
Sant Cugat del Vallès	63.132	1	1.182	19	
Cornellà de Llobregat	82.817	1	2.040	25	
Manresa	67.269	1	2.272	34	
Mitjana del grup				20	
Mitjana dels municipis amb més de 25 m ² per 1.000 habitants				29	

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Analitzant el número de visites durant l'any 2003 es posa de manifest certa manca de dinamisme respecte als municipis de referència, fet que es reproduïx en analitzar el volum total de préstecs, d'usos del mateix servei i d'usos d'Internet, i que es tradueix en una posició que no arriba a la mitjana dels municipis comparats. Naturalment, l'eventual ús que es faci d'una biblioteca depèn en gran mesura de l'oferta (recursos, espai, documents, etc.) de què disposi.

Taula 26. Comparativa de les dades d'ús entre les biblioteques de Sant Boi i els municipis de referència

Municipi	Visites	Usos del Servei de Préstec	Usos del Servei d'Internet	Préstecs
Rubí	111.321	19.050	9.312	51.066
Prat de Llobregat, El	132.803	27.216	9.634	72.962
Sant Boi de Llobregat	127.737	36.345	11.636	99.990
Biblioteca Can Castells	98.225	30.394	8.621	86.527
Biblioteca M.A. Capmany	29.512	5.951	3.015	13.463
Sant Cugat del Vallès	217.077	38.998	17.245	100.011
Cornellà de Llobregat	166.505	46.582	11.677	151.513
Manresa	258.800	64.058	18.837	137.030
Mitjana del grup	159.433	38.650	12.219	102.512
Mitjana dels municipis amb més de 25 m ² per 1.000 habitants	212.653	55.320	15.257	144.272

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

A continuació es mostra la procedència dels usuaris de les biblioteques de Sant Boi, en comparació amb el percentatge que representa la població del barri respecte el total de Sant Boi. En aquest sentit, destaca que els usuaris de les biblioteques de Sant Boi que provenen del Barri Centre i la Cooperativa representen un tant per cent superior a la proporció que els correspondria si tinguéssim en compte la població del barri, fet que s'explica molt fàcilment per la pròpia ubicació de les biblioteques:

Taula 27. Barris de procedència dels usuaris de les biblioteques de Sant Boi

	% procedència dels usuaris	% de població que representa el barri respecte el total de Sant Boi
Marianao-Can Paulet	32,4%	38,6%
Barri Centre	23,2%	17,2%
Ciutat Cooperativa-Molí Nou	19,0%	11,6%
Vinyets-Molí Vell	17,0%	19,7%
Camps Blancs-Canons-Orioles	3,7%	6%
Casablanca	2,0%	6,9%
Altres	1,2%	-
NS-NC	1,2%	-
Total	100%	100%

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Cal destacar positivament la tasca que s'ha fet de difusió del patrimoni documental local, amb una col·lecció força completa de documentació al servei dels usuaris. També s'ha fet una feina important de promoció de la lectura, amb la programació d'exposicions, l'edició de guies de lectura, etc. Dins d'aquestes activitats, cal fer esment de programa "L'hora del conte", que cada setmana té lloc, alternativament, a cadascuna de les dues biblioteques, i que compta amb un públic ben fidel.

Les biblioteques de Sant Boi es trobaven lluny dels estàndards que estableix el Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, sobretot pel que fa a: la manca de recursos econòmics i de personal, la inadequació de l'espai, que resulta insuficient, l'escassetat d'hores setmanals d'obertura, el baix número de documents, i els pocs punts d'accés a Internet.

La nova biblioteca central urbana Jordi Rubió i Balaguer, que s'ha d'inaugurar durant la primavera de 2005, ha de permetre acostar-se als estàndards de lectura pública exigibles per a una ciutat de 80.000 habitants, erigir-se en un centre cultural per a la ciutat i respondre a les noves demandes dels usuaris, essent l'equipament bàsic en el desplegament de la societat del coneixement a Sant Boi. És a dir, ha d'esdevenir el centre local d'informació més important de la ciutat i ha de ser un centre cultural de primer ordre, alhora que ha de continuar la seva tasca de promoció de la lectura, donat que els índexs de lectura de la població són més aviat baixos.

La Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer s'ubicarà al Parc de la Muntanyeta. El Parc és el centre geogràfic de la vila i es troba a un màxim de 15 minuts caminant des de qualsevol barri de Sant Boi. El caràcter emblemàtic i d'equipament de ciutat, impulsor de la xarxa de lectura pública i de l'accés a la cultura i el coneixement en general, fa que la ubicació prevista, com a element central i característic del parc, sigui idònia.

Segons una enquesta recent de satisfacció entre els usuaris de les biblioteques de Sant Boi, es pot observar com la majoria de persones són usuàries del servei bibliotecari al llarg de l'any, sense mostrar cap preferència en particular per una època concreta. Moltes persones es mostren interessades en una ampliació dels horaris d'obertura de la biblioteca, especialment al matí. Pel que fa a l'accés a la biblioteca, la pràctica totalitat de les persones empra menys de mitja hora en desplaçar-se a la biblioteca i sol fer-ho a peu. Segons aquest estudi, els dos principals usos de la biblioteca són per estudiar (38,9%) i per qüestions relacionades amb l'oci personal (49,4%). Les persones entrevistades troben a faltar a les biblioteques de Sant Boi, per aquest ordre: més activitats culturals, i accés a les noves tecnologies, si bé són àmplia majoria les persones que no hi troben a faltar res al servei bibliotecari. El 90% de les persones

entrevistades considera que el servei de préstec és notable o excel·lent. Pel que fa al grau de satisfacció mitjana amb la biblioteca, en una escala de 0 a 10, és de 7,4.

D'altra banda, segons una enquesta realitzada pel Servei de Planificació municipal a l'any 2000, els lectors habituals de llibres representen un 31,2% del total d'enquestats: un 17,2% diu llegir llibres cada dia, mentre que un 14% ho fa algun cop a la setmana. Del 68% restant, un 28,2% va manifestar no llegir llibres mai. Pel que fa a les revistes, un 31,6% dels enquestats ho fa amb una freqüència com a mínim setmanal, un 14,8% amb freqüència mensual, un 18,1% de lectors esporàdics de revistes, i un 32,4% que no llegeixen mai publicacions d'aquest tipus. La premsa d'informació general és llegida habitualment per un 44,7% dels santboians. Finalment, gairebé un 70% de la població llegeix com a mínim un cop al mes premsa local gratuïta, i tan sols el 17,7% no ho fa mai. Pel que fa a la freqüència de compra de materials impresos, el més habitual és comprar llibres algun cop al mes (21%), o bé comprar-los molt esporàdicament (39,4%). El percentatge d'enquestats que va manifestar no comprar mai llibres és del 36,2%.

4.1.2. El patrimoni cultural

El patrimoni representa l'experiència i l'esforç de desenvolupament de tota una ciutat en una etapa històrica anterior, cristal·litzada de forma material i, en alguns casos, de forma immaterial. La ciutat i el seu patrimoni són un recurs immediat per a la interpretació de la societat, la història, i el seu medi. Una actitud que integri els diferents àmbits patrimonials de la ciutat (arquitectònic, històric, arqueològic, toponímic, natural, etnogràfic, etc.) en el disseny urbà, pot aprofitar aquest enorme potencial. De fet, modernament, el patrimoni és un dels àmbits de la gestió de les polítiques culturals que amb més força està essent incorporat als programes de desenvolupament local, de qualitat de vida, de desenvolupament de la identitat i la cohesió social, així com de desenvolupament econòmic i de l'equilibri territorial.

Una de les paradoxes de les primeres etapes de la gestió cultural, a Sant Boi però també a la major part de municipis de Catalunya, és que la planificació i el disseny conceptual de moltes infraestructures ha estat fruit del treball de l'urbanisme i l'arquitectura, amb una migrada participació dels agents reals de la cultura.

Val la pena destacar que a Sant Boi, durant els últims anys, per a cada projecte urbà que es desenvolupa es crea una comissió de seguiment del mateix, formada per representants de les associacions de l'entorn, veïns, el Consell de Barri, etc., amb uns resultats força interessants. A més, a partir del mandat actual s'ha iniciat una línia de treball per intentar superar la separació entre l'urbanisme i cultura, consistent en fer recaure la responsabilitat d'ambdós àmbits en una mateixa Tinença d'Alcaldia.

En general, a Catalunya, el patrimoni és un dels elements menys desenvolupats de les polítiques culturals municipals. S'ha fet un esforç evident, però no s'ha tingut una visió de planificació ni de programació pel que fa a la gestió i la divulgació d'aquest patrimoni. Aquesta tendència general resulta especialment perjudicial en el cas de Sant Boi, on el patrimoni és un element susceptible d'esdevenir una plataforma social d'integració, vàlida pels diferents pols d'arrelament cultural. La potencialitat del patrimoni com a element que pot ajudar a recuperar i regenerar un sentiment d'identitat entre tots els santboians -tot reconeixent la contribució que ha tingut cada comunitat a la creació de la identitat global de la ciutat-, li permet ser una de les eines

més importants a l'hora de millorar la cohesió social i crear un marc referencial comú per a la ciutat.

Sant Boi té uns elements patrimonials molt importants respecte a d'altres municipis de l'Àrea metropolitana. Compta amb un patrimoni natural molt divers (zones humides, zones forestals, parcs urbans com el de la Muntanyeta, etc.), un patrimoni agrari considerable, un nucli antic dels millors del Baix Llobregat en qualitat i grandària, i un patrimoni documental i arquitectònic salvaguardat per un Catàleg i un Pla Especial.

Vegem en detall alguns d'aquests elements:

- En primer lloc tenim la petja romana, un dels eixos arqueològics fonamentals de Sant Boi, que compta amb les Termes Romanes, un monument únic a Catalunya pel seu bon estat de conservació.

- En segon lloc, i pel que fa al patrimoni natural, val molt la pena destacar el fet que el 60% del terme municipal està integrat per sòl agrícola o forestal, com demostra el següent quadre, que malgrat ser de l'any 1994, no ha experimentat canvis substancials:

Taula 28. Usos del sòl, any 1994

USOS DEL SÒL	HA	%
Total Sòl urbà + sòl urbanitzable	871ha	40%
Sòl agrícola o forestal	1.323ha	60%
Superfície total del municipi	2.194ha	100%

Font: Ajuntament de Sant Boi

Sant Boi és el municipi que aporta una extensió més gran del seu terme municipal al Parc Agrari del Baix Llobregat. Per tal de protegir l'activitat agrícola es va crear el Consorci del Parc Agrari dins el marc d'un programa *Life* de la Unió Europea. Un dels objectius del Parc és el d'aturar el retrocés agrícola, preservar-lo de la seva incorporació al procés urbà, impulsant programes específics que activin els valors productius, ecològics i culturals existents. Entre d'altres accions, es volen impulsar actuacions orientades a donar a conèixer les produccions agràries del parc, així com consolidar el patrimoni natural i cultural del parc. Barcelona és l'única gran ciutat europea que disposa en el seu entorn immediat d'un espai deltaic. És un fet diferencial vers altres metròpolis que caldria preservar. Els seus aiguamolls es troben equidistants entre els aiguamolls de l'Empordà i els del delta de l'Ebre, esdevenint de vital importància en les migracions d'aus d'Europa a l'Àfrica.

Encara al Parc Agrari, i dins del terme municipal de Sant Boi, trobem moltes masies, moltes d'elles sense habitar, però d'altres que s'utilitzen encara per a l'explotació agrícola. La masia és sens dubte l'obra arquitectònica més notable de les que integren el patrimoni cultural i històric de l'espai agrari. Que l'agricultura ha estat una activitat molt important per a Sant Boi en dona fe la pròpia Fira de la Puríssima, que es celebra a principis de desembre i que és l'aparador del comerç i de la indústria de la ciutat. Val la pena destacar també l'experiència recent dels anomenats "Horts lúdics", projecte en el que l'Ajuntament va condicionar una zona verda de 13.700 m², creant-hi 44 horts lúdics familiars, i destinant-los a la pràctica de l'horticultura per part de persones majors de 55 anys o jubilades.

-Un altre element singular del Baix Llobregat i de Sant Boi, és el riu Llobregat, un dels rius més representatius de l'etapa de la industrialització a Espanya, i amb la més gran i intacta col·lecció d'elements de la Revolució Industrial a Europa, amb un gran valor paisatgístic i mediambiental.

-També és important destacar el patrimoni arquitectònic de Sant Boi. Dins el catàleg vigent hi trobem:

Taula 29. Elements arquitectònics de Sant Boi

	Número	Percentatge
Conjunts urbans	12	13,0
Elements anteriors al S.X	12	13,0
Segle X	2	2,2
Segle XI	1	1,1
Segle XIV	1	1,1
Segle XV	1	1,1
Segle XVI	4	4,3
Segle XVII	7	7,6
Segle XVIII	8	8,7
Segle XIX	22	23,9
Segle XX	22	23,9
TOTAL	92	100,0

Font: *Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Sant Boi*

-El nucli antic és, per la seva grandària i pel seu estat de conservació, un dels elements que distingeix i identifica a Sant Boi. Malauradament, el nucli antic s'ha desdibuixat com a centre de l'activitat de la ciutat -i d'això se'n ressenten els equipaments ubicats en ell, com el del Museu-, per la qual cosa no vertebrava a la resta de la ciutat, i ha deixat de ser el centre geogràfic de la vila. En aquest sentit, el nucli antic no està prou reconegut per tots els barris, ni està prou inserit dins l'imaginari comú dels santboians.

-L'Ermita de Sant Ramon, construïda entre els anys 1885 i 1887, i que s'alça al cim del Montbaig, de 289 metres, és un indret emblemàtic per a la ciutat i la comarca, així com un esplèndid mirador de la regió. L'Ermita marca la separació entre els termes de Viladecans, Sant Climent, i Sant Boi. A l'Ermita s'hi celebra cada any una jornada festiva popular, l'Aplec de Sant Ramon, que aquest any arriba a la seva 65ª edició

-La Torre de Benviure, construïda entre els anys 1023 i 1048, també coneguda com la torre de Joan I, perquè aquest rei hi anava a caçar, i que encara no ha estat recuperada.

-Volem recordar també la Colònia Güell i la Torre Salvana, que malgrat pertànyer al municipi de Santa Coloma de Cervelló, formen part també de la història efectiva de Sant Boi.

-Els elements patrimonials són molts, però per acabar amb aquest breu repàs en volem destacar dos més: la festa de l'11 de setembre al voltant de l'ofrena a la tomba de Rafael Casanova, i el psiquiàtric de Sant Boi, una institució capdavantera al país pel que fa a la salut mental, present des de 1854 a la vila, però amb la que els ciutadans han anat perdent contacte. Antigament, el psiquiàtric havia estat un espai emblemàtic per a la ciutat, tenint-hi lloc diverses activitats lúdiques o culturals, sobretot en el

moment de la transició a la democràcia i afavorint el contacte entre els interns i els visitants. Tot i que la influència cultural ha minvat notablement en relació al que havia estat en el passat, darrerament s'ha inaugurat un nou auditori molt ben dotat que ofereix activitats culturals obertes a tota la població. Aquest pot ser un camí cap a un millor coneixement mutu i cap a la necessària interrelació entre el poble i la institució psiquiàtrica.

Malgrat aquesta enorme riquesa patrimonial, tots aquests elements no estan suficientment potenciat i al servei d'un discurs patrimonial que els vehiculi i els enllaci. Una gran majoria de santboians desconeixen la història de la ciutat, el propi territori o el valor autèntic de tot aquest conjunt d'elements que hem esmentat. Fins i tot entre els joves no hi ha un coneixement de la ciutat, ni tampoc la consciència d'una identitat col·lectiva. Si bé des de 1990 Sant Boi va comptar amb la figura d'un cap de patrimoni que gestionava l'arxiu, el futur museu i la divulgació històrica de la ciutat, el fet que el Museu s'inaugurés al 1998 no va permetre portar a terme fins llavors una política més normalitzada de difusió del patrimoni.

Hi ha una coincidència unànime entre les persones del sector a l'hora d'expressar el seu malestar enfront de la insuficient atenció que ha merescut el patrimoni (manca de recursos, etc.), en la mesura que s'intueix, a més, la relació directa de la conservació i la difusió del valor del patrimoni amb la pròpia estima per la ciutat.

Pel que fa al patrimoni natural, aquest no està prou dotat d'una funció cultural, social, o d'educació sobre el medi ambient o l'activitat agrícola. Com a factor positiu, hem de destacar la recent rehabilitació del Camí del Sorral, que uneix Sant Boi amb el Prat de Llobregat.

En el moment de la creació del departament municipal encarregat del patrimoni no es va partir d'una concepció integral del fet patrimonial. Seria convenient que la gestió del patrimoni tingués un caràcter que integrés tots els seus aspectes: el patrimoni natural, el patrimoni cultural, l'urbanístic, l'etnogràfic, etc. Per portar a terme una política patrimonial adient cal que hi hagi una coordinació entre tots aquells departaments de l'Ajuntament que directa o indirectament treballen en temes de patrimoni.

Sant Boi conserva un patrimoni documental ric i abundant. Hem de destacar que les polítiques destinades a la documentació durant aquests anys han estat correctes. Fins a la inauguració de Can Torrents, el departament es va dedicar fonamentalment a les tasques de publicació, de manera, que en aquest àmbit, la feina que s'ha fet és important. Des del 1998 s'han publicat 15 llibres. A banda d'aquests 15 llibres, s'han editat 12 volums dins de la col·lecció "Passejades per Sant Boi", i pel que fa a la col·lecció "Pou comú", s'han editat 5 números i un CD amb material multimèdia sobre les Termes Romanes.

Ara bé, pel que fa al patrimoni immaterial, les polítiques no han estat tan reeixides. Caldria treballar també el patrimoni referent a balls antics, costums, etc., així com la memòria històrica i els testimonis orals vius, donat que són un patrimoni insubstituïble.

Entre els participants a les sessions de debat, s'opina que en l'àmbit de la conservació s'està fent una bona tasca, ja que a més, s'està promovent la donació per part de particulars, tal i com s'observa a la següent taula:

Taula 30. Donacions de documentació escrita, fotografies, i objectes:

Any	Número de donacions
1998	10
1999	18
2000	150 (139 projecte l'Abans)
2001	25
2002	12
2003	2

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Aquest últim any s'ha iniciat una línia, molt valuosa, per a fer accessible la informació sobre el patrimoni a la gent amb discapacitats.

La investigació sobre el patrimoni està poc desenvolupada, especialment pel que fa a la memòria oral i a la història més recent (indústria, immigració, partits polítics, història de les entitats, etc.), si bé es disposa de 120 caixes de documentació històrica de l'Ateneu Santboià. Es constata que es destinen pocs recursos a la investigació. Com a factor positiu s'ha de destacar l'impuls desenvolupat des d'instàncies com el Consell de la Dona, promovent la investigació sobre la història de la dona a Sant Boi. També s'ha d'esmentar la recent recuperació del premi de recerca històrica Carles Martí i Vilà, que després d'uns anys sense haver estat convocat, celebrarà la seva sisena edició. Certament, i com succeeix a tantes altres localitats, la consciència social i l'associacionisme entorn del fet patrimonial, resulten baixos.

El Museu de Sant Boi

El Museu de Sant Boi està format actualment per dos edificis emblemàtics: Can Torrents i les Termes Romanes, i té com a objectiu fonamental recuperar, conservar, estudiar i dinamitzar el patrimoni cultural i la memòria històrica de la població. Pel que fa a la programació, al llarg de la seva trajectòria el Museu ha primat les exposicions de producció pròpia, fet molt positiu i que, alhora, comporta un esforç considerable. Malgrat tot, hem de fer notar que el Museu no compta encara amb un espai que aculli una exposició permanent. Si bé es tracta d'una reflexió en clau propositiva, algú va destacar al llarg de la taula de debat sobre patrimoni el fet que per articular més plenament una visió significativa de Sant Boi, les programacions del Museu podrien defugir el model expositiu "d'evolució en el temps" per posar l'accent en els "moments" significatius que marquen, de manera més duradora, la configuració de la població.

Taula 31. Número d'Exposicions del Museu de Sant Boi 1998-2003

	Número
Exposicions a Can Torrents	18
Exposicions a les Termes Romanes	4
Exposicions a Can Massallera	6
Total	28

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 32. Dades Museu de Sant Boi (Can Torrents i les Termes Romanes), 1998 – agost de 2003

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 (fins agost)
Assistents	17.261	12.516	11.822	8.023	4.417	5.577
Nombre de grups	232	259	158	154	84	164
Visitants en grup	4.165	4.953	3.154	2.944	1.948	2.080
Visites guiades	230	235	117	108	61	87
Nombre d'activitats	-	11	29	38	32	72

*Durant l'any 2002, d'abril a setembre, es van fer obres a Can Torrents i al seu entorn.

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Can Torrents és una casa pairal del segle XVI i en bon estat de conservació. La finca va ser adquirida per l'Ajuntament de Sant Boi l'any 1996 amb l'objectiu d'adequar-la per acollir els serveis següents: serveis centrals del Museu de Sant Boi de Llobregat, la Sala d'Exposicions del Museu, i l'Arxiu Històric Municipal, i va ser inaugurada a l'any 1998.

Museu de Sant Boi de Llobregat. Can Torrents

C/ Hospital, 9

08830 Sant Boi de Llobregat

Tel. 93 652 81 14 / fax: 93 654 52 81

[E-Mail: m.st.boillo@diba.es](mailto:m.st.boillo@diba.es)

De dimarts a divendres de 10.00 a 13.00 i de 17.00 a 19.00

Dissabtes de 11.00 a 14.00 i de 17.00 a 19.00

Diumenges de 11.00 a 14.00

Taula 33. Museu de Sant Boi. Dades de Can Torrents (1998-agost de 2003)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 (fins agost)
Assistents	8.564	6.852	7.284	4.686	1.967	2.576
Nombre de grups	113	112	79	73	39	99
Visitants en grup	2.074	2.145	1.588	1.360	875	614
Visites guiades	111	102	55	43	16	30
Nombre d'activitats	-	10	15	22	18	67

*Durant l'any 2002, d'abril a setembre, es van fer obres a Can Torrents i al seu entorn.

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Museu de Sant Boi de Llobregat. Termes Romanes

Av. Maria Girona, cantonada C/ Hospital

08830 Sant Boi de Llobregat

Tel. 93 652 81 14 / Fax. 93 654 52 81

[e-mail: m.st.boillo@diba.es](mailto:m.st.boillo@diba.es)

Divendres de 17.00 a 19.00

Dissabtes de 11.00 i de 17.00 a 19.00

Diumenges de 11.00 a 14.00

Les Termes Romanes de Sant Boi són els banys, pertanyents a una propietat privada de l'època, més ben conservats de Catalunya. Van ser construïdes durant les acaballes del segle II dC, en una època d'esplendor de la zona. L'edifici termal va estar en ple

funcionament fins al segle V de la nostra era. Al segle XVII s'hi va construir una casa al damunt, la qual cosa n'ha permès una millor conservació.

Les Termes es van localitzar l'any 1953 gràcies a un document de 1826, interpretat per l'historiador santboià Carles Martí i Vila. Ramon Mas i Campderrós va encetar-ne l'excavació que, un any després, va continuar sota la direcció de l'arqueòleg Josep de Calassanç Serra i Ràfols. L'any 1959, la Diputació de Barcelona va promoure la construcció d'un edifici per protegir les restes. La mateixa institució va tornar a fer una intervenció en el conjunt l'any 1989, que va acabar oficialment el dia de la inauguració del monument, l'onze de setembre de 1998. Malgrat tot, les Termes necessitarien estar millor integrades en un edifici que contribuís a dignificar el seu entorn, a més de protegir-les. L'edifici presenta certes deficiències, i no està del tot habilitat per a realitzar adequadament les tasques de difusió i atenció a les escoles.

Taula 34. Dades Termes Romanes

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 (fins agost)
Assistents	8.697	5.664	4.538	3.337	2.450	3.001
Nombre de grups	119	147	79	81	45	65
Visitants en grup	2.091	2.808	1.566	1.584	1.073	1.466
Visites guiades	119	133	62	65	45	57
Nombre d'activitats	-	11	14	16	14	5

Font: Ajuntament de Sant Boi

Taula 35. Tallers didàctics i visites guiades

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Tallers didàctics (grups)	-	11	29	38	32	72
Visites guiades (nombre)	230	235	117	108	61	87
Total	230	246	146	146	93	159

Nota: les dades de 2003 són fins el mes d'agost

Font: Ajuntament de Sant Boi

A banda de les exposicions, el Museu també compta amb una línia de serveis pedagògics. L'oferta educativa del Museu s'ha concretat en el disseny de tallers pedagògics adreçats a les escoles. La totalitat de tallers de les Termes Romanes són de producció pròpia, igual que les "Passejades escolars" i "Roma al Baix". La resta de la oferta pedagògica són productes desenvolupats per empreses externes.

Al marge de les activitats que li són pròpies, el Museu de Sant Boi també organitza tot un seguit de programes i d'activitats de dinamització del patrimoni cultural local i d'arreu (Converses a Can Torrents, els Diumenges al Museu, etc.).

Un dels problemes del Museu durant aquests anys ha estat el de connectar amb el seu públic natural. En general, és cosa sabuda, que el número de visites als museus experimenta una certa davallada passat un temps de la seva data d'inauguració, però aquest descens no resulta tant accentuat si el museu compta amb un programa de difusió que atragui al públic amb una certa regularitat. Una altra forma de superar aquesta "davallada natural" és la de trobar nous llenguatges de comunicació del patrimoni. Un exemple ben recent a Sant Boi és el de la festa romana *Ludi Rubricatum* que ha estat un èxit d'assistència. Com algú ha fet notar al llarg de les taules de debat, el màrqueting pot proporcionar tècniques fiables per millorar la relació entre la oferta i

la demanda amb l'objectiu de desenvolupar el concepte global de qualitat i garantir l'eficàcia de les accions públiques en matèria de patrimoni cultural.

De cara al futur, Can Barraquer, la casa pairal a on va viure i morir Rafael Casanova, serà la nova seu central del Museu de Sant Boi i acollirà l'exposició permanent. En aquest sentit caldrà avançar envers la superació de la concepció tradicional dels espais de presentació del patrimoni i guanyar en la utilització de les noves tecnologies audiovisuals com a nous suports museogràfics.

L'Arxiu Municipal

L'Arxiu Municipal de Sant Boi està compost per l'Arxiu Administratiu i per l'Arxiu Històric. L'Arxiu Històric Municipal es va inaugurar l'any 1988 a la Biblioteca Popular Can Castells. Ara s'ubica a Can Torrents amb un horari d'atenció al públic més ampli i unes instal·lacions més adequades. S'hi ofereix als ciutadans i als estudiosos un espai on consultar fons documentals, disposar d'assessorament tècnic i també de servei de reprografia. Conté, a banda de la mateixa documentació municipal, donacions privades de particulars, entitats i institucions.

Arxiu Històric Municipal

C/ Hospital, 9.

08830 Sant Boi de Llobregat

Tel. 93 652 81 14

e-mail: m.st.boillo@diba.es ; ahmsbll@terra.es

De dimarts a dijous de 17.00 a 19.00

Abast cronològic: segles XVI-XX

Metres lineals: 450

També en aquest sentit, hem de destacar la riquesa de l'Arxiu Parroquial, amb un fons molt considerable. En ell hi trobem documentació molt diversa des del segle XIV referida a: població, bateigs, casaments, defuncions i fonamentalment, la documentació notarial, ja que el mossèn va actuar de notari fins el segle XVIII.

4.1.3. Les Arts Escèniques

Sant Boi compta amb diversos espais habilitats per al desenvolupament de les arts escèniques, si bé hem de fer notar l'absència d'un espai especialitzat en aquest camp. Els espais que actualment compleixen aquesta funció són l'auditori ubicat al Casal de Barri de Can Massallera (en general, un dels equipaments millor valorats per la ciutadania), i el de l'Escola de Música.

Auditori de Can Massallera

Adreça: Mallorca, 30

08830 Sant Boi de Llobregat

Tel. 936548950

Fax 936524739

Patronat Municipal de Cultura i Joventut

Web <http://www.stboi.es/prescata.htm>

Dades de l'espai

Capacitat 350

Boca 18 X 4

Escenari 18 X 7

Auditori de l'Escola de Música

Adreça: Jaume I, 1

Entitat programadora : Joventuts Musicals de Sant Boi de Llobregat

Gèneres: Música antiga, clàssica o contemporània

Pel que fa als espais escènics, hem de destacar també la recent inauguració (setembre de 2004) de Cal Ninyo, un nou equipament cultural que funciona com a casal de barri. L'edifici té una sala de teatre de característiques reduïdes, sales d'exposició i reunió, així com diversos espais destinats a l'ús de les entitats.

També cal esmentar l'Auditori del Psiquiàtric, el qual podria jugar, en el futur, un paper més actiu en l'integració d'aquesta institució cabdal a la vida cultural de la ciutat, així com esdevenir un factor de coneixement de la institució per part de la població.

Finalment, volem citar dos espais emblemàtics de la ciutat: l'Ateneu Santboià (fundat al 1905, i amb una grandària de 12.000 metres quadrats) i l'Ateneu Familiar (nascut al 1913 com una escissió del primer), tots dos en estat de degradació. Al llarg de les taules de debat s'ha manifestat reiteradament des de molts sectors la necessitat de fer de l'Ateneu Santboià el futur teatre-auditori de la ciutat. Actualment, a l'Ateneu, s'hi troba un grup d'unes 20 persones que n'autogestiona l'espai i que organitza la festa major alternativa, concerts, tallers i d'altres activitats.

En l'àmbit de les arts escèniques, cal destacar l'existència de fins a 14 grups amateurs de teatre que participen anualment a la Mostra de Teatre Amateur, el guanyador de la qual participa al programa "Baix Gira", consistent en una gira per vuit municipis de la comarca. També es desenvolupa una temporada de teatre música i dansa professional amb el suport de la Oficina de Difusió Artística (ODA) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. A continuació es presenten les dades de funcions i assistents a aquestes funcions que reben el suport de la ODA:

Taula 36. Espectacles amb el suport de la Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, any 2004

MUNICIPI	POBLACIÓ	FUNCIO	ASSISTENTS	ENTRADES	fun/1000hab	assist/1000	entr./1000h ab
Cornellà de Llobregat	82.817	19	3.807	2.822	0,23	45,97	34,08
Sant Boi de Llobregat	80.738	6	446	393	0,07	5,52	4,87
Manresa	67.269	40	15.456	12.164	0,59	229,76	180,83
Rubí	64.848	18	2.660	2.369	0,28	41,02	36,53
Prat de Llobregat, El	63.312	26	3.490	2.878	0,41	55,12	45,46
Sant Cugat del Vallès	63.132	46	17.536	15.087	0,73	277,77	238,98

Font: *Elaboració pròpia a partir de dades de la ODA de la Diputació de Barcelona*

Al llarg de les taules de debat es va fer esment de la gran fidelitat que s'observa per part del públic de la Mostra de teatre amateur. Des del Departament de Participació

Ciudadana, també es programa una Mostra de jazz, que en els últims anys, ha aconseguit consolidar un públic estable. S'ha de fer esment de dues iniciatives en el camp musical com són les Jam Sessions a Can Massallera i el desenvolupament de la plataforma Joves per la música arran de la iniciativa del Pla Comunitari de Marianao.

Per últim, les taules de debat han constatat el fet que la programació d'arts escèniques (teatre, música, dansa) no està prou coordinada entre els diferents agents culturals de Sant Boi.

4.1.4. Les Arts Plàstiques

Sant Boi compta amb un Taller d'Arts Plàstiques, i que té com a objectiu principal oferir cursos d'iniciació artística per a adults en totes les matèries. Va ser inaugurat durant el curs 1982-1983.

Taller d'Arts Plàstiques

C/ Mallorca, 30-34
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel.93 635 12 14/ Fax. 93 654 30 67
Cursos de Primer nivell per a principiants
Cursos de Segon nivell

Taula 37. Dades del Taller d'Arts Plàstiques

	2002	2003
Assistents al taller	31	39
Nombre de grups	4	4

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Sala d'Art Can Massallera

La Sala d'Art Massallera, té com a objectiu principal difondre les arts plàstiques i l'art contemporani entre la població de Sant Boi i oferir un espai expositiu per artistes locals i comarcals, entre d'altres.

Sala d'art Can Massallera

C/ Mallorca, 30-34
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel.93 635 12 14/ Fax. 93 654 30 67
E-Mail: izabalza@stboi.es
De dilluns a divendres de 17 a 21 hores
Dissabtes de 10.00 a 14.00 hores i de 17.00 a 21.00 hores
Diumenges i festius tancat

Taula 38. Dades Sala d'Art

	2002	2003	Totals
Assistents	2.184	2.163	4.347
Nombre de grups	34	30	64
Visitants en grup	784	750	1.534
Nombre d'activitats educatives	1	2	3

Font: Ajuntament de Sant Boi

Taula 39. Programació Sala d'Art temporada 2001, 2002, i 2003

Exposició	Dates	Any	Procedència	Taller-Visites
Calaf. Art Públic	1 de febrer al 5 de març	2001	ODA	Sí
<i>Thambos 4</i>	22 de març al 29 d'abril	2001	ODA	No
<i>Rasen. Raó i sensibilitat</i>	17 de maig al 24 de juny	2001	Producció pròpia	No
<i>Diaris íntims</i>	15 d'octubre al 16 de novembre	2001	Fundació La Caixa	Sí
<i>Conceptes. Col·lecció Rafael Tous d'Art Contemporani.</i>	17 de gener al 17 de febrer	2002	ODA	Si
<i>L'Horitzó. Rosana Fontanet.</i>	6 de març al 31 de març	2002	Producció Pròpia	No
<i>Imatges Abandonades. Ricard Tarré. (Dins de la Primavera fotogràfica 2002)</i>	24 d'abril al 26 de maig	2002	Producció Pròpia	No
<i>El paisatge una certa visió de l'infinit. Janina Lamberty</i>	31 d'octubre al 7 de desembre	2002	Producció pròpia	No
La màgia de l'objecte. Artista: Albert Llobet	24 de febrer al 22 de març*	2004	Producció pròpia. Artista Santboià	No
Umberto Riba Fotografia	12 de juny al 26 de juliol	2004	Producció Pròpia Artista reconegut	No
Fons d'art de l'Ajuntament de Sant Boi.	Setembre-octubre	2004	Producció pròpia	Si.
Autorretrats Anònims	Finals d'octubre-al 22 de novembre	2004	Coproducció amb l'Associació Aracrusa.	No

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Sant Boi

Una reflexió àmpliament compartida a la taula de Cultura i Creació és que “les arts plàstiques són les grans desconegudes per a la gran majoria de la població santboiana, en part per una insuficient difusió i també perquè no s'ha fet una tasca d'apropament de la ciutadania”. Una altra apreciació constata que el món de les arts plàstiques, per la seva pròpia naturalesa, treballa en solitari i presenta dificultats per treballar a nivell col·lectiu. No obstant això, en el passat es van fer alguns intents per unir certs col·lectius d'artistes que no van acabar de reeixir. D'igual manera, tampoc va prosperar

la iniciativa d'obrir els estudis dels artistes amb certa periodicitat per ser visitats pels alumnes de Sant Boi, realitzada en el marc del Fòrum sobre el Nucli Antic.

El número d'activitats educatives programades ha estat més aviat baix, si bé, sempre que des de la Sala d'Art s'han programat activitats pedagògiques o que impliquessin la participació dels assistents, la resposta del públic ha estat molt favorable.

Durant les taules de debat, els artistes plàstics que hi ha la ciutat, van expressar la seva situació en termes de greuge comparatiu en comparació amb la resta d'arts, especialment respecte al sector musical, ja que constaten que no hi ha cap "xarxa" o "espai" que els hi doni suport, i s'observa certa manca de coordinació entre ells.

Malgrat que a Sant Boi hi ha instal·lats els estudis d'alguns artistes plàstics, es té la percepció que no hi ha una sala adient per exposar, ni una programació estable en aquesta disciplina. També s'observa que gran part dels casals de barri no presten suficient atenció a la difusió de les arts plàstiques. Cal fer notar però que, a Sant Boi, cada vegada més, les arts plàstiques són considerades com a un entreteniment i no pas com a una professió. En aquest sentit, es va posar de manifest que en l'actualitat, entre els santboians, hi ha més artistes amateurs que mai.

4.1.5. L'Escola Municipal de Música Blai Net

L'Escola Municipal de Música Blai Net ha estat clau com a centre de formació i com a motor cultural per a la ciutat. A nivell ciutadà es considera que l'Escola de Música és un equipament que té un bon funcionament i que constitueix un referent de la política de difusió i formació cultural a la ciutat. L'Escola ha passat per diversos seus, però no va ser fins al gener de l'any 2001 que va estrenar unes instal·lacions permanents, a la masia de Can Castellet. No obstant això, la branca de música moderna de l'Escola Municipal de Música es desenvolupa a Can Massallera. A banda de l'aspecte formatiu, des de l'Escola també s'organitzen concerts i activitats vinculades a la música. Igualment, l'Escola representa un important nucli d'activitat cultural on prosperen diverses iniciatives musicals dels santboians: bandes, corals, grups de música, etc. En aquest sentit, cal destacar, les noves iniciatives que han suposat recentment la creació de la Jove Orquestra vinculada a l'Escola Municipal de Música; i la Big Band vinculada a l'Escola de Música Moderna.

Escola Municipal de Música Blai Net

Adreça: C de Jaume I, 24

Tel. 93 630 68 86

Fax. 93 654 30 67

Horari: 16.00 – 22.00

Formació: cursos de claqué, música clàssica, moderna, i tradicional.

Piano de cua

Personal docent 19 persones

18 aules

1371 m² en tres plantes

Aules: 1000 m²

Serveis: 200 m²

Auditori: 100 m²

Alumnes: 300

4.1.6. La dinamització cultural

Hem de recordar que, des de l'Ajuntament democràtic, es va apostar, en un primer moment, per una política que prioritzava l'acció immediata al barri per damunt d'una política de ciutat. En tots aquests anys, no hi ha hagut una avaluació curosa dels serveis o equipaments culturals necessaris per a Sant Boi. Com a conseqüència d'aquesta opció s'ha construït una important xarxa de casals de barri, amb una funció més aviat social, però que no estan suficientment condicionats per a desenvolupar activitats de dinamització i difusió cultural especialitzades.

Els casals de barri depenen de l'Àrea de Participació Ciutadana, amb les dificultats afegides de coordinació interdepartamental que això implica, de manera que el Departament de Cultura no té a la seva disposició uns equipaments adients per portar a terme una política clara de promoció i difusió cultural, donat que els casals de barri són uns espais teòricament polivalents, però que a la pràctica no ho són. Hi ha activitats culturals que, degut a la seva naturalesa, demanden una major especialització funcional de l'espai.

Potser caldria avançar cap a una especialització funcional o temàtica, en matèria cultural, dels casals de barri, erigint-se en uns equipaments culturals, adreçats a la ciutat en el seu conjunt, amb l'objectiu de conformar una estructura articulada per sobre de la desconexió urbanística i social del moment actual.

Casals de barri de Sant Boi

	Casal barri Cooperativa Molí Nou	Casal Barri Marianao	L'Olivera	Cal Ninyo	Can Massallera	Casal Barri Camps Blancs	Casal Barri Casablanca
Barri	Cooperativa Molí Nou	Marianao	Marianao	Barri Centre	Vinyets Molí Vell	Camps Blancs	Casablanca
Any inauguració	1987	1987	1999	2004	1997	1986	1985
Adreça	c/Pau Casals, 7	c/Miquel, 2	Pl.Montserrat Roig, 1	Carrer Major, 43	c/Mallorca, 30	c/Salvador Seguí, 2	c/Badajoz, 2
Telèfon	936544854	936540800	936529840	-	936548950	936525399	936540302
Fax	936544904	936304392	936549840	-	936524739	936301313	936306489
e-mail	casalcooperativa@stboi.es	casalmarianao@stboi.es	olivera@stboi.es	Calninyo@stboi.es	massallera@stboi.es	casalcampsblancs@stboi.es	casalcasablanca@stboi.es
Horari diari	9h-22h	9h-22h	9h-22h	9-22h	9h-22h	9h-22h	9h-22h
Dissabte	9h-14h / 17h- 21h	9h-14h / 17h- 21h	9h-14h / 17h- 21h	En funció de l'activitat	9h-14h / 17h- 21h	9h-14h / 17h- 21h	9h-14h / 17h- 21h
Diumenge	10h-13h / 16.30h - 20.30h	10h-13h/17h- 21h	10h-13h/17h- 21h	En funció de l'activitat	10h-13h/17h- 21h	10h-14h/17h- 20h	10h-13h/17h- 21h
Metres quadrats	1.030	1.500	2.550	1.475	7.000	1.037	1.287
Mitjana usuaris diaris	413	553	900	-	750	250	106
Despatxos tècnics	7	3	12	5	14	3	3
Despatxos entitats	2	3	5	4	7	5	1
Número de sales	9	11	20	6	27	9	8
Aforament sala actes	78 (ampliable 172)	140	210	153	400	300	249
Aforament resta sales	395	126	719	117	-	96	291

4.1.7. Conclusions al voltant de la xarxa d'equipaments culturals de Sant Boi

Abans de continuar, es vol fer esment d'altres equipaments que existeixen a Sant Boi com són, per exemple, l'Hotel d'Entitats de la Generalitat de Catalunya, que acull diverses entitats culturals de la ciutat, i que disposa d'una sala d'actes on s'hi realitzen conferències, exposicions, etc., o la Caixa del Penedès que disposa també d'una Aula de Cultura al servei dels santboians. Fins i tot algunes entitats compten també amb espais propis on es realitzen activitats culturals adreçades a tota la ciutadania: els locals de la Unió Extremenya, la Casa de Sevilla, etc.

Al llarg de les taules de debat, i si bé s'ha reconegut la falta d'uns equipaments culturals adients, també s'ha suggerit la necessitat d'aprofitar millor els equipaments existents: casals de barri, escola de música i centres educatius, en el cas d'aquests últims especialment fora dels seus horaris d'obertura; igualment s'ha suggerit poder adequar eventualment per a un ús cultural els espais públics i els equipaments esportius. En aquesta línia cal destacar el programa "Obrim la escola" desenvolupat a alguns centres educatius de la localitat.

Cal potenciar la dissolució al màxim de les fronteres entre la xarxa de centres educatius, la xarxa cultural i també la xarxa tecnològica, no només pel que fa a les activitats, sinó també pel que fa a les infraestructures i la seva gestió.

Una altra constatació realitzada durant les taules de debat ha estat la pèrdua progressiva de públic als equipaments durant els últims anys, la qual cosa planteja la necessitat de reflexionar sobre un possible canvi de model.

Segons els paràmetres tècnics a l'ús, les ciutats de més de 50.000 habitants haurien de poder disposar d'uns equipaments culturals amb les següents característiques o estàndards¹:

- Una biblioteca central:

Superfície	2.750 m ²
Fons documental	42.000
Punts de lectura	240
PCs	22
Hores setmana	45
Personal	2 ajudants
	7 tècnics auxiliars
	4 bibliotecaris

- Un arxiu:

Superfície	600 m ²
Prestatgeries	2.400 metres lineals
Punts consulta	18
Hores setmana	40
Personal	

¹ Aquests estàndards de referència s'han extret de la *Guía de estándares de los equipamientos culturales en España*, editada a l'any 2003 per la Federación Española de Municipios y provincias, i del *Pla d'Infraestructures Culturals Territorials* de l'any 2001, que es troba al Centre de Documentació del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona.

	2 arxivers
	2 tècnics auxiliars
	1 ajudant

- Un museu:

Superfície	1.750 m ²
Exposició	600 m ²
Administració	125 m ²
Difusió	200 m ²
Reserva	300 m ²
Altres	525 m ²
Horari setmana	48
Personal	
	1 Director
	1 Tècnic superior
	2 Tècnics mitjans
	1 Administratiu
	1 Manteniment
	4 Assistents sala

- Un centre d'art:

Superfície	900 m ²
Sales d'exposició	3
Tallers	4
Aula	2
Metres líneals de paret	300
Hores setmanals	50
Personal	
	1 tècnic superior
	2 tècnic mitjà
	1 ajudant

- Un teatre-auditori:

Superfície	1.800 m ²
Sala	1.200 m ²
Auditori	100 m ²
Magatzem	150 m ²
Altres	350 m ²
Aforament	600
Moll de descàrrega	1
Escenari	

	Alçada 6
	Amplada 10
	Fons 9
Funcions anuals	120
Personal	
	1 tècnic superior
	2 tècnics mitjans
	1 ajudant
	2 oficials de serveis

Si bé aquests paràmetres no poden ser presos al peu de la lletra, donat que són uns estàndards de referència que caldria, a més, que s'adaptessin a la realitat cultural de cada municipi, sí que poden ser un bon punt de partida per contrastar la situació dels equipaments culturals de Sant Boi.

En aquest sentit, podem concloure que malgrat que Sant Boi compta amb una important xarxa d'equipaments públics, aquests no estan prou dotats d'una funció cultural. D'altra banda, els equipaments pròpiament culturals existents no compleixen, en alguns casos, els paràmetres o estàndards exigibles per a una ciutat de 80.000 habitants. En definitiva, es constata que a Sant Boi no existeix una xarxa articulada d'equipaments culturals adreçats al conjunt de la ciutat, raó per la qual a les taules de debat s'ha posat de manifest la necessitat que s'elabori un Pla d'equipaments culturals.

4.2. ELS AGENTS LOCALS DE LA CULTURA

4.2.1. Consideracions generals

Els agents culturals de Sant Boi, malgrat el seu activisme, no han assolit en l'actualitat el dinamisme suficient com per a definir, juntament amb d'altres elements, la identitat de la ciutat. Dit amb unes altres paraules: la cultura no ha contribuït suficientment a cohesionar internament la ciutat. Es podria afirmar que, avui, no hi ha referents centrals a nivell cultural, tal i com ho van ser en el seu moment l'Ateneu Santboià, l'Ateneu Familiar o el Centre Parroquial, cadascun d'ells amb un paper destacat en la vida de la ciutat.

Malauradament, i com succeeix a bona part dels nostres municipis, a Sant Boi la cultura no gaudeix d'un gran reconeixement ni centralitat. Certament, hi ha un nucli ciutadà força actiu i implicat en l'activitat cultural, però aquest és sens dubte insuficient. En conseqüència, tenim que la participació de la població en les activitats culturals és més aviat escassa.

Les estratègies de desenvolupament urbà no han tingut suficientment en compte la dimensió cultural. El fonament d'aquesta afirmació es basa en la comprensió de la ciutat no només com a una estructura purament funcional, instrumental, sinó també com a espai d'encarnació d'uns determinats valors i pautes culturals. Les estratègies de planejament i disseny urbà haurien d'incorporar, de manera sistemàtica, elements i mecanismes afavoridors de la memòria i la creativitat, del reequilibri territorial i de la

cohesió social, ja que els aspectes culturals i simbòlics resulten essencials per al bon funcionament d'una ciutat com a espai de convivència, cooperació i intercanvi, alhora que és la condició bàsica d'un cert tipus de sociabilitat creativa i productiva.

Deixant de banda el sector cívic, que analitzarem tot seguit, les actuacions del sector privat en matèria cultural han estat pràcticament inexistents, de manera que en l'àmbit cultural, el sector públic, és a dir, l'Ajuntament, ha actuat gairebé en solitari. I tot això, dit sigui de passada, en un context legal, l'espanyol, en el que les competències culturals municipals són poques i estan molt poc desenvolupades. Contràriament al que es podria pensar, els Ajuntaments són a la cua de les competències i al capdavant del finançament dels serveis culturals locals.

4.2.2. La societat civil

L'associacionisme ciutadà és un dels elements vitals per tal de garantir una societat forta i cohesionada. Les dades que presentem a continuació han estat extretes del Congrés d'Associacions que va tenir lloc a Sant Boi al llarg de l'any 2002.

Des dels inicis de la recuperació democràtica, l'Ajuntament de Sant Boi va apostar decididament per les entitats i les associacions, afavorint-ne el seu creixement. Malgrat tot, el nucli de persones actives dins del món associatiu a Sant Boi és relativament petit, de manera que les entitats tampoc s'han erigit com aquell element capaç de cohesionar internament la ciutat. Tot i que la taxa d'associacionisme supera el 25% (inferior a la mitjana catalana, que és del 31,1%), tan sols un 3,6% de la població santboiana participa en l'organització d'activitats.

Un 70% de les entitats utilitza algun equipament públic com a seu, cosa que implica una certa feblesa per part de les entitats. En alguns casos, la no adquisició de patrimoni per part de les entitats pot ser el resultat de la concepció que l'associació no romandrà més enllà de la generació actual d'associats. Els equipaments públics que acullen més entitats són Can Massallera, Casal Marianao, i l'Olivera, donat que són els més ben dotats d'infraestructures i estan ubicats als barris amb una major densitat de població.

Pel que fa al sector d'activitat, els àmbits majoritaris són els de la cultura i els esports. En els darrers anys, el sector d'activitat a què es dediquen les entitats ha anat evolucionant, generant-se un cert creixement de les entitats dedicades als àmbits de la cooperació i el suport social:

Taula 40. Sector d'activitat prioritari de les entitats, any 2002

	Nombre	% respecte el total
Cultura	54	29,00%
Esports	39	21,00%
Suport Social	21	11,30%
Educació/Ensenyament	21	11,30%
Lleure	15	8,10%
Societat Activa/Participació ciutadana	10	5,40%
Promoció econòmica, ocupació i comerç	9	4,80%
Medi Ambient	6	3,20%

Cooperació Internacional	6	3,20%
Salut	4	2,20%
No consta	1	0,50%

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Quan s'observa el pressupost de les entitats, es reflecteix que aquest és reduït, donat que un 72,6% gestiona menys de 30.000 euros a l'any. Només un 17,7% obté més de la meitat del seu pressupost a través de les quotes dels socis. Un 22,6% depèn en més de la meitat del seu pressupost de l'aportació municipal. Tot plegat implica un elevat grau de risc per a moltes associacions, ja que les seves fonts de finançament no diversificades i presenten una excessiva dependència d'una sola font.

A nivell intern, les entitats es troben amb una gran dificultat per movilitzar efectius i garantir així el necessari relleu generacional.

La majoria d'entitats, tal i com succeeix a bona part de municipis de l'àrea metropolitana, tenen una mida que podríem qualificar de mitjana: el 65% de les entitats tenen entre 25 i 500 socis, tal i com es pot observar al següent quadre:

Taula 41. Número de socis de les entitats, any 2002:

	Recompte	% respecte total
Sense dades	17	9,10%
Menys de 25	31	16,70%
Entre 25 i 100	63	33,90%
Entre 101 i 500	58	31,20%
Més de 500	17	9,10%

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Pel que fa a la relació amb l'Ajuntament, l'obtenció de recursos econòmics és una prioritat per al 86% de les entitats, mentre que l'obtenció de recursos materials és la segona prioritat per a un 44%. D'altra banda, la cessió d'instal·lacions és la tercera prioritat per a un 41,4% de les entitats. Malgrat alguns elements esperançadors, com el naixement de la Federació d'Entitats de Cultura Popular Catalana o la mateixa Coordinadora d'Entitats Andalusos, les associacions es presenten descoordinades entre elles. Hi ha un cert grau d'activisme, cosa que desemboca en últim terme en una oferta cultural nombrosa i plural, però ni les mateixes entitats ni l'Administració s'han dotat dels mitjans per complementar o coordinar aquesta pluralitat, de manera que les entitats no han pogut jugar el paper clau que els pertoca a la vida cultural de la ciutat. Cal dir també, que aquesta desconexió s'estén a la relació de les entitats amb el sistema educatiu, i a la relació de les entitats amb la pròpia ciutadania.

4.2.3. L'Ajuntament

A Sant Boi, el Patronat Municipal de Cultura és l'organisme públic encarregat de portar a terme l'acció cultural local.

El primer que hem de remarcar és que l'acció cultural municipal portada a terme durant aquests anys no ha estat emmarcada dins d'un projecte o model cultural global, ja que les accions culturals portades a terme durant aquests anys no s'han inserit dins de cap estratègia d'abast més general, quan de fet les accions culturals, per la seva pròpia naturalesa, poden representar un fort impuls per a la ciutat.

Es diria que la política cultural municipal ha oscil·lat entre dos pols: d'una banda, l'acció centrada en els grans esdeveniments estacionaris, i de l'altra, l'activisme cultural, no acabant de consolidar-se un capital sòlid i regular, de llarg recorregut en l'àmbit de la cultura, que generés hàbits de consum cultural entre la població.

El conjunt de l'oferta cultural, entesa com l'oferta pública i la de les entitats, es presenta fragmentada. Hi ha un grau notable d'activisme per ambdues parts, però no s'ha assolit la necessària coordinació o complementarietat entre l'acció pública i la cívica.

Pel que fa al pressupost municipal dels programes de Cultura representa una xifra equiparable a la despesa en cultura que realitzen els municipis que hem pres com a referència (si bé les dades de què disposem sobre aquest conjunt són de l'any 2001). Hem de comentar que a Sant Boi, si bé entre l'any 2001 i l'any 2004 el pressupost destinat a cultura ha augmentat en termes absoluts, ha disminuït en termes percentuals respecte a la despesa total municipal, tal i com assenyalen els següents quadres:

Taula 42. Percentatge que suposa el pressupost de Cultura respecte el total, any 2004:

Pressupost consolidat programes de cultura	Pressupost total consolidat	Percentatge cultura/ total
7.053.327	81.022.156	8,7%

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 43. Pressupostos dels municipis de referència, any 2001:

Ajuntament	Pressupost de cultura 2001	Pressupost total 2001	% cultura / total
Sant Boi	5.549.076	50.859.605	10,91
Vic	2.571.033	28.027.519	9,17
Prat de Llobregat	4.278.013	54.427.873	7,86
Cornellà de Llobregat	3.156.017	50.148.528	6,29
Gavà	2.810.777	30.993.192	9,07
Sabadell	14.523.394	134.553.550	10,79
Terrassa	9.884.431	102.697.615	9,62
Esplugues de Llobregat	2.430.225	28.789.956	8,44
Viladecans	2.466.303	35.760.220	6,90

Santa Coloma de Gramenet	2.938.958	55.474.159	5,30
Hospitalet de Llobregat	10.151.350	134.477.660	7,55
Sant Adrià de Besòs	2.501.732	22.868.682	10,94
Mataró	5.585.993	80.565.356	6,93
Vilafranca del Penedès	1.868.492	21.027.981	8,89
Sant Cugat del Vallès	3.584.966	46.727.968	7,67
Vilanova i la Geltrú	7.615.989	52.055.458	14,63
Sitges	4.602.304	24.313.127	18,93
Granollers	6.260.628	50.363.391	12,43

Font: *Elaboració pròpia a partir de dades del Sistema d'Informació dels Ens Locals, de la Generalitat de Catalunya*

S'observa un cert grau de coordinació per part del departament de cultura amb la resta de departaments, però aquesta coordinació encara podria ser més estreta, donat que resulta necessari un marc global i referencial que integri tots els projectes municipals de caràcter urbanístic, econòmic i culturals que hi ha en marxa. Aquesta transversalitat és un valor essencial dels processos de planificació estratègica. El Departament de Cultura té diversos projectes en comú amb el Departament de Joventut, com són l'Altaveu Frontera, l'Escola de Música, l'Escola d'adults, el programa Viu l'Estiu, etc. La connexió de la cultura, especialment amb el sistema educatiu, és essencial: naturalment, l'escola ha de desenvolupar els seus propis programes, però també pot ser aquell espai on la cultura es valori i es faci accessible, on es promoguin els codis d'interpretació del fet cultural i es desenvolupin les capacitats expressives dels alumnes, alhora que es generen hàbits de consum cultural. El Departament de Cultura també té projectes en comú amb la Regidoria de la Dona, amb el Departament de Comunicació, amb el de Participació Ciutadana, amb el d'Educació, o amb el de Serveis Socials. D'altra banda, val la pena destacar en aquest punt, que l'Ajuntament de Sant Boi té una Àrea de Programes Transversals, que està impulsant actualment 9 programes diferents: Infantesa, Joventut, Formació d'adults, Persones amb discapacitats, Drogodependències, Immigració, Dona, Cooperació i Gent gran.

Ara bé, més enllà de la coordinació amb les altres àrees de l'Ajuntament, s'ha percebut durant les taules de debat, per part de diversos sectors, el reclam de que la cultura assoleixi una major "centralitat" a Sant Boi.

Igualment, es troba a faltar el desenvolupament de formes d'avaluació i seguiment de les activitats culturals que es realitzen. Per tal que la política cultural sigui més efectiva, la seva metodologia hauria d'incloure un marc integrat d'avaluació.

4.2.4. El sector privat i el mecenatge

Les indústries culturals són les grans absents del panorama cultural de Sant Boi. Les grans empreses només són presents com a patrocinadors d'esdeveniments de gran format com és el cas de l'Altaveu, les Festes Majors, o en el camp de l'esport. S'ha de destacar, no obstant, l'àmplia oferta privada en el camp de l'oci nocturn, especialment l'oferta de discoteques, que durant el cap de setmana atrau a molts joves de Sant Boi i d'altres municipis.

El patrocini i el mecenatge, són les expressions més característiques del maridatge entre el món privat i la cultura. A Sant Boi, aquesta és una relació que presenta dèficits

importants. Pel que fa a la relació del sector privat amb el sector públic, el pes del finançament privat de l'activitat cultural és petit, patrocinant-se bàsicament el Festival Altaveu, pel major impacte que suposa en termes d'imatge. Pel que fa a la relació del sector privat amb el sector associatiu i, tret d'espordíques accions de mecenatge, aquesta és pràcticament inexistent.

El petit comerç té una tradició considerable i és culturalment actiu mitjançant les associacions de comerciants. Pel que fa als establiments de venda al detall de llibres, diaris i revistes, n'hi ha un total de 45. Des de l'Administració, s'oferta a aquest tipus d'establiments descomptes en la compra de publicacions d'història local.

4.2.5. El recolzament lingüístic

Ja s'ha assenyalat abans el fet que Sant Boi compta amb un nivell de coneixement i un ús social de la llengua catalana inferior a les mitjanes comarcal i catalana. Durant aquests anys, i també de cara al futur, especialment davant de reptes com el de la immigració, s'ha d'apreciar la tasca que s'està fent des del Centre de Normalització Lingüística Eramprunyà, amb seu a Sant Boi, i que dona serveis als municipis de Castelldefels, Sant Boi de Llobregat, Gavà i Viladecans.

Centre de Normalització Lingüística

Pl. Montserrat Roig, 1 (Casal l'Olivera)
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel. 93 652 95 85
Fax 93 630 61 88
santboi@cpnl.org

4.2.6. Les noves tecnologies de la informació

Hi ha dos factors que són la condició necessària per a qualsevol estratègia de desenvolupament local: la formació (inversió en capital humà) i l'accés a les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

A Sant Boi hi ha diversos equipaments amb connexió a internet ubicats als propis Casals de Barri, a una Sala multimèdia, a les biblioteques, així com als punts Òmnia dels barris de Marianao i Camps Blancs.

Al municipi s'observa una penetració més aviat escassa -tant per part del sector públic, com per part de les associacions-, de les noves tecnologies, i en especial, de les noves tecnologies aplicades a tot el procés cultural: creació, innovació, producció, difusió i avaluació. Com a mostra d'aquesta situació, a continuació s'ofereixen les dades de l'enquesta ciutadana sobre hàbits culturals a Sant Boi:

Taula 44. Enquesta ciutadana sobre hàbits culturals, any 2000:

Persones plenament integrades a la societat de la informació	9,70%
Joves fàcilment integrables	13,60%
Joves poc integrats	15,50%
Persones amb voluntat d'integració	13,80%
Incògnites	8,10%
Persones desvinculades de la societat de la informació	39,30%

Font: *Gabinet de Planificació de l'Ajuntament de Sant Boi*

5. LES DINÀMIQUES DE LA CULTURA

5.1. LA RELACIÓ ENTRE LA SOCIETAT CIVIL I L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL

Entrant en la dinàmica entre les entitats de Sant Boi i l'Ajuntament, podem destacar que la situació actual és la d'una forta dependència envers l'administració, ja que el grau d'exigència o de veritable suport a les entitats ha estat baix, de manera que moltes han acabat acomodant el seu paper al de ser fonamentalment receptores de subvencions.

Tot plegat, ha conduït a l'establiment d'una visió sectorial a les entitats, a la falta d'objectius compartits i, en definitiva, a una capacitat i a una iniciativa social més aviat febles. Aquesta desestructuració del teixit associatiu ha acabat instal·lant en alguns sectors de la ciutadania la concepció de la “cultura de la gratuïtat” o la noció que l'Administració “ho ha de fer tot”.

S'observa la necessitat d'una aposta més decidida per part de l'Ajuntament cap a les entitats, subvencionant aquelles que tenen una veritable vocació pública, en base a una política de convenis i d'acords de cooperació en funció de programes de treball. Certament, moltes de les entitats, però també des d'instàncies municipals, veuen com a imprescindible aquesta aposta de futur, i reclamen participar més activament en els assumptes públics. De fet, les polítiques culturals haurien de fomentar el valor de la participació de la ciutadania i la corresponsabilitat amb aquesta.

Com a element positiu hem de destacar la demanda per part d'un número creixent d'entitats d'un recolzament efectiu per part de l'administració, així com d'una major accessibilitat i participació reals en els projectes de la ciutat. El cert és que s'està incrementant el treball en aquesta línia de corresponsabilització entre la ciutadania i l'administració, com per exemple en l'organització d'esdeveniments tan significats com els de la Festa Major. No obstant això, des d'instàncies tècniques es constata que quan es reben crítiques a la Festa Major no són respecte al seu model sinó als seus continguts.

D'altra banda, es detecta el fet que no existeixen “espais de trobada” o de deliberació entre els ciutadans, el món associatiu i l'administració, ni entre les diferents generacions que componen la població. Els Consells, ja siguin sectorials o de barri, no acaben de respondre a aquesta necessitat. Ara per ara, i en termes generals els Consells estan concebuts com un espai on l'administració informa de la seva activitat, però no com un àmbit de corresponsabilització i participació on les entitats se sentin els autèntics protagonistes de l'activitat cívica.

Fruit d'aquestes dinàmiques, s'observa que sectors de la ciutadania han perdut una part de la seva confiança en l'Ajuntament, ja que es té la sensació que han estat diversos els projectes oberts a la participació, però que després no han tingut uns resultats del tot reeixits. La gent mostra el seu escepticisme envers els grans projectes, se'ls mira amb una actitud distant i dubta si es concretaran o no. De vegades, aquest escepticisme es torna en malestar en casos com el de l'Ateneu Santboià.

Els Consells de Barri i els Consell sectorials de Sant Boi són força nombrosos. La seva relació és la següent:

Taula 45. Consells sectorials de Sant Boi

	Presidència
Consell de Cultura	Jaume Bosch i Pugès
Consell Econòmic i Social	M ^a Antonia Barragán Prieto
Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat	Amor del Álamo Margalef
Consell Municipal d'Agricultura	Pere Dorca Hernández
Consell Municipal d'Esports	José Manuel González Labrador
Consell Municipal de Patrimoni Arquitectònic	Jaume Bosch i Pugès
Consell Municipal Escolar	Lluís Pérez Gutiérrez
Consell Municipal de Gent Gran	Etelvina Partido García
Consell Municipal de Medi Ambient	Josep Saavedra López
Consell Municipal de la Dona	Amor del Álamo Margalef
Consell de Ciutat	Amor del Álamo Margalef

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Taula 46. Consells de Barri de Sant Boi

	Presidència
Regidora Ponent de Coordinació de Consells de barri	Nieves Medina
Consell de Barri de Vinyets - Molí Vell	Etelvina Partido García
Consell de Barri de Marianao	M ^a José Jordán Martín
Consell de Barri Ciutat Cooperativa-Molí Nou	M ^a Antonia Barragán Prieto
Consell de Barri de Casablanca	Lluís García
Consell de Barri de Camps Blancs	Nieves Medina
Consell de Barri Centre	Pere Dorca

Font: *Ajuntament de Sant Boi*

Pel que fa al Consell de Cultura, cal fer esment de la represa de confiança que ha experimentat durant l'actual mandat, ja que el Consell de Cultura ha començat a adquirir una funció, no només d'informació, sinó també de coordinació entre l'activitat municipal i les iniciatives ciutadanes.

Totes les ciutats necessiten una estratègia de desenvolupament consensuada entre els seus agents, superant visions fragmentàries, i fent participar al màxim número possible d'agents. En aquest sentit, i malgrat que no ha acabat de cristal·litzar, hem d'assenyalar com a factor positiu iniciatives com la del Fòrum de debats "Sant Boi, ciutat de futur", que es va celebrar entre l'any 1994 i el 1995, i que va significar un ampli i interessant procés de participació amb l'objectiu de dissenyar la ciutat del demà.

Finalment, volem fer constar també dos processos de participació més recents, l'Agenda 21 de la ciutat, i el Pla de joventut. Bona part de les iniciatives recollides a l'Agenda 21, han estat incloses dins del Pla d'Actuació Municipal (PAM) de l'actual mandat. Tot seguit, fem un resum d'aquells elements de tots dos plans que, per la seva proximitat amb el sector cultural, mereixen ser considerades en aquesta fase de diagnòstic del Pla de cultura de Sant Boi.

Propostes incloses a l'Agenda 21:

- Protecció de l'espai no urbà: el riu, el delta, i l'espai forestal
- Revaloritzar el paisatge
- Dissenyar un model integral d'urbanisme sostenible
- Revitalitzar el nucli antic
- Augmentar l'oferta d'espais públics
- Preservar el patrimoni històric-arquitectònic

- Promoció del turisme cultural i natural
- Garantir la diversitat social i l'acollida
- Potenciar l'accés a les noves tecnologies i la formació
- Potenciar la innovació i la recerca
- Consolidar i potenciar el Museu
- Digitalitzar els fons documentals i fer-ne difusió
- Donar suport a les entitats i les associacions que fan activitats culturals tradicionals i col·laborar-hi
- Difondre entre la població, i en especial entre els nouvinguts, el coneixement de la història local, dels costums, de les tradicions i de la cultura catalana.
- Educar la població en la diversitat de cultures
- Potenciar la vertebració del teixit associatiu cultural
- Construir un centre cultural polivalent i optimitzar els equipaments existents
- Fomentar la construcció de sales de cinema
- Elaborar un programa municipal d'oci cultural
- Promoure les expressions artístiques i donar-hi suport

Elements extrets del diagnòstic del Pla de joventut:

- Manca d'un equipament especialitzat destinat a joves (...). En definitiva, un espai digne on els joves realitzin les seves activitats i participin de la vida cultural i comunitària de la ciutat.
- La manca de reconeixement institucional de la cultura juvenil com a part de la cultura popular i local fa que no es generin polítiques culturals adreçades als joves. Això provoca diferents actituds: descontent amb l'Administració, apatia respecte a les propostes, manca d'identitat amb la ciutat, els seus serveis i les programacions, i una visió negativa de les propostes culturals programades des de l'Ajuntament.
- Manca de diversitat en la oferta d'oci juvenil: l'oci de consum és majoritari en front de les opcions d'oci alternatiu. Davant l'oferta insuficient d'oci juvenil, molts joves marxen a d'altres localitats en les seves estones de lleure. Igualment, es reclama una oferta de cinema a la ciutat.

5.2. LA CREACIÓ DE PÚBLICS

Pel que fa a l'actuació de l'Ajuntament en aquest terreny, trobem a faltar el desenvolupament d'una estratègia clara de creació de nous públics, com a mecanisme per evitar l'aïllament de l'oferta i acostar a l'activitat cultural als sectors tradicionalment més distants. L'accent de la política cultural en les franges infantils i juvenils és bàsica per al desenvolupament de nous hàbits de consum cultural. Com ja es va assenyalar als debats "Sant Boi, ciutat de futur", cal integrar les activitats culturals "com una activitat més dins l'escola, fent que l'assistència a esdeveniments culturals tingui continuïtat fora de l'horari escolar".

Al llarg de les taules de debat s'ha constatat també la necessitat de "normalitzar" la cultura a Sant Boi, trencant amb el concepte d'elitisme en les arts i apropant-les als ciutadans. Com algú ha fet notar: "el gran repte de la creació de públics és superar el fet creatiu i la difusió com a productes terminals, i enfocar-los com a processos

vinculats a la nostra vida, és a dir, no a la vida de l'artista, sinó a la vida del conjunt de la ciutat.”

5.3. LA FORMACIÓ CULTURAL

En l'àmbit privat de la formació cultural, trobem diverses iniciatives com poden ser les de les Corals, i en aquest àmbit val la pena destacar el paper de la Coral Renaixença, que ha impulsat una important tasca de formació musical amb les corals infantils, que enguany celebren el seu 25è aniversari. Efectivament, la ciutat destaca per la seva potència a nivell musical, i en particular en l'àmbit coral, es compta amb 4 corals adultes, corals infantils i escolars, una tradició de 28 Setmanes Internacionals de cant coral, 8 anys de trobades de corals a Sant Ramon, concert coral de l'11 de setembre, etc.

També cal fer esment d'altres iniciatives en el terreny privat de la formació artística, com poden ser les escoles de dansa, de ball, els tallers de pintura, els 14 grups amateurs de teatre, l'associació Retalls d'Art, etc. En el futur, caldrà impulsar aquestes iniciatives, potenciar-les, i sobretot coordinar-les amb les iniciatives de formació artística pública.

Malgrat tot, i a banda de l'Escola de música, del Taller Municipal d'Arts Plàstiques, i d'iniciatives privades, l'oferta de formació artística a la ciutat no és del tot suficient, ja que la formació artística s'hauria de configurar com aquell punt inicial pel desenvolupament de la producció i el consum culturals.

Per últim, cal apuntar que una bona programació també té un caràcter formatiu i pot ajudar a la creació de públics, donat que permet a la ciutadania gaudir de les novetats i dels esdeveniments més qualificats, alhora que facilita un sentiment d'orgull derivat de la percepció que a la ciutat hi ha una programació estable i de qualitat.

5.4. LA DIFUSIÓ CULTURAL

Una política de difusió cultural sistemàtica és un element essencial de tota política cultural, constituint l'eix d'actuació a través del qual la cultura es fa accessible a la ciutadania. Si prenem la difusió dels actes culturals a Sant Boi en el seu conjunt, s'aprecia que el número d'activitats és força elevat, malgrat que aquesta oferta parteix d'una indefinició d'objectius que la encaminin, així com d'una certa descoordinació entre els diversos agents culturals, tant públics com cívics, donant lloc així a una sensació de dispersió, tal i com s'ha esmentat anteriorment.

Pel que fa a les programacions culturals promogudes directament per l'Ajuntament, s'ha de destacar la Temporada de teatre, música i dansa professional, la Mostra de teatre amateur, el Festival Altaveu, la Mostra de jazz, i la programació de cineclub.

Taula 47. Temporada de música, teatre, i dansa. Any 2003:

	Companyia	Assistents	% respecte total
Febrer	Lluís Llach	281	14,09
Febrer	Teatre de Guerrilla	187	9,37
Març	Javier Ruibal	128	6,42
Març	Total Memos	15	0,75
Abril	Cia Pelones	50	2,51
Maig	Los excéntricos	33	1,65
Maig	Juanjo de la Iglesia y Tonino	160	8,02
Maig	Per poc	410	20,55
Juny	Increpación Danza	41	2,06
Octubre	El musical més petit	74	3,71
Octubre	Cae la sombra-muntaner	41	2,06
Desembre	Orquestra Simfònica del Vallès	340	17,04
Desembre	Angel Pavlovsky	235	11,78
TOTAL	13	1.995	100

Font: Ajuntament de Sant Boi

Pel que fa al cinema, malgrat en el passat la ciutat comptava amb 6 sales de cinema, actualment s'ha de fer notar l'absència d'un cinema comercial al municipi. Sant Boi va recuperar al març de 2001 una oferta estable de cineclub. El projecte està organitzat conjuntament per l'Associació de Joves del Casal de Casablanca i per l'Ajuntament, que va considerar adient incloure'l dins del projecte ONA (Oci Nocturn Alternatiu), que pretén promoure fórmules de lleure nocturn alternatives a l'oferta privada de bars i discoteques.

Per la seva part, l'Altaveu, el Festival de la Música i la Cançó de Sant Boi de Llobregat, impulsa produccions pròpies, acull concerts de creadors i músics de diferents tendències i promou les noves formacions a "Altaveu Frontera". El Festival proposa una programació musical variada i aplega diferents iniciatives del sector musical: premis Altaveu, seminaris i emissions radiofòniques, així com la participació d'altres entitats musicals en propostes de carrer variades i imaginatives. L'any 2003 el Festival va celebrar la seva 15ª edició.

Pel que fa al Festival Altaveu, i donada la manca d'una política de difusió encara més gran, se li ha atribuït des de diversos sectors una funció que, per la seva naturalesa, no li pertoca: la de crear nous públics. S'ha de treballar en altres línies per tal de fidelitzar el públic. A més, un esdeveniment capdavanter com l'Altaveu és perfectament compatible amb una temporada de difusió artística regular.

El cert és que els festivals van proliferar als anys vuitanta al llarg de la nostra geografia, fruit de la manca de polítiques estables de difusió i la voluntat de guanyar especificitat i centralitat cultural. Actualment hi ha la demanda des de diversos sectors de l'espectre cultural per "normalitzar" el panorama de l'oferta artística i prioritzar o compatibilitzar les programacions estables de difusió artística amb l'articulació de festivals.

De fet, en aquesta línia, i ja des d'aquest mateix any, hem de destacar el programa Acústic ACIC, que tindrà lloc a Cal Ninyo, amb la voluntat d'allargar l'esperit del Festival més enllà de la seva data de finalització.

Ara bé, al marge de les actuacions especials i extraordinàries com el ja esmentat Festival Altaveu, cal dir que es manifesta la necessitat d'abordar un programa ordinari i regular de difusió cultural, que abasti tot el curs, ja que per crear hàbits la política de difusió artística ha de ser regular.

Tradicionalment, el vessant més festiu de la cultura ha tingut un major protagonisme a Sant Boi respecte al vessant creatiu. Aquest major protagonisme condueix actualment a la concepció estesa en una part de la ciutadania que la festa és un dret i en canvi, la programació artística, un luxe, quan totes dues activitats són perfectament compatibles, especialment en una ciutat de 80.000 habitants.

Durant aquests anys, la programació cultural no ha estat suficientment diversa. Una política cultural activa que tingui present la diversitat de Sant Boi pot contribuir a apropar allò que es desconeix de l'altre, així com a desactivar alguns dels estereotips socials més consolidats. La programació cultural ha de contemplar tant la diversitat de públics com d'edats, i en aquest sentit, s'ha valorat molt positivament a les taules de debat activitats que poden gaudir-se en família, com és el cas, de les recents activitats programades pel Museu.

Al llarg d'alguna de les sessions de debat, s'ha qüestionat el fet que el públic potencialment consumidor d'una oferta cultural a Sant Boi era més aviat escàs. La ciutat, malgrat la seva proximitat amb Barcelona, té una oferta i una demanda cultural pròpies. El que cal és buscar nous llenguatges o noves ofertes per difondre-les i atraure al públic.

Sant Boi, no només té una oferta cultural pròpia, sinó que fins i tot té elements singulars per a atreure a públics forans. El propi festival Altaveu, per exemple, té un gran ressò més enllà de la ciutat. Com algú ha destacat al llarg de les taules de debat: "per a una ciutat de 80.000 habitants com Sant Boi, ha de ser un dret disposar d'una oferta cultural pròpia, més enllà de la seva proximitat a Barcelona".

5.5. LA COMUNICACIÓ

Respecte a la política de comunicació, s'ha de destacar la inexistència d'una agenda cultural consolidada, de manera que cada agent cultural, ja sigui públic o privat, se n'encarrega de difondre per la seva banda les activitats que realitza, amb la conseqüent sensació de desordre general que això implica. Tampoc s'han aprofitat les potencialitats d'internet per millorar la comunicació de l'oferta cultural a la ciutat. Com algú va destacar al llarg d'una sessió de debat, "la difusió hauria de ser el primer pas per acostar a la gent a la cultura, i en segon lloc, a acostar la tasca de les entitats a la ciutadania."

Excepte pel Festival Altaveu, el Patronat de Cultura no compta amb un cap de premsa. De la difusió de totes les activitats municipals se n'encarrega l'Àrea de Comunicació de l'Ajuntament, però sembla que aquesta difusió no està suficientment coordinada entre els diversos mitjans de comunicació (Ràdio municipal, "Viure a Sant Boi", pàgina web), descoordinació de què es ressenten tant les entitats, com la resta de departaments

municipals. Una bona estratègia de màrqueting i comunicació de les activitats culturals, ajuda a donar una sensació de cohesió, així com a millorar les bases per facilitar una millor interacció i coordinació entre els diferents agents culturals.

6. CONCLUSIONS: EL CAMÍ CAP A LES PROPOSTES

6.1. CONCLUSIÓ

El Diagnòstic del Pla de Cultura de Sant Boi fixa uns elements per ajudar a establir els actius i les possibilitats que té la ciutat en matèria cultural, així com per definir més la fase de propostes que s'iniciarà en breu.

Pel que fa a la posició de la ciutat en el marc del territori que l'envolta, Sant Boi ha de buscar en l'espai metropolità l'oportunitat per especialitzar-se en aquells sectors culturals en què presenta uns elements singulars, sense que això hagi de suposar, naturalment, cap minvament de la seva autonomia. Hem pogut comprovar al llarg d'aquestes pàgines com Sant Boi té uns elements únics, una trajectòria i una personalitat pròpies i portadores d'un gran valor, no només per als seus ciutadans, sinó també per al conjunt de l'àrea metropolitana. Aquesta realitat és especialment rellevant en el cas del patrimoni cultural de Sant Boi, que sens dubte és un element susceptible d'esdevenir una plataforma social d'integració, vàlida pels diferents pols d'arrelament cultural. La potencialitat del patrimoni com element per a la recuperació d'un sentiment d'estima per la ciutat i d'identitat global dels santboians, és una de les eines més importants a l'hora de crear un marc referencial comú i de potenciar la imatge de la ciutat.

La cultura ha d'erigir-se en un element de desenvolupament que, des d'una posició de centralitat, impulsi la cohesió social i millori la connexió urbanística de la ciutat, tot afavorint la interrelació i la participació ciutadanes. Aquesta centralitat, es podrà assolir a través del necessari desenvolupament d'una xarxa d'equipaments i espais culturals, mitjançant el desenvolupament d'una programació cultural de qualitat i, finalment, gràcies a la integració del fet cultural dins l'educació formal i del desenvolupament de programes de formació artística, per tal d'eixamplar la base de la ciutadania culturalment activa del futur.

Aquests tres pilars (els equipaments, la programació, la formació cultural), han d'anar necessàriament encaminats a l'establiment d'un model de política cultural sostingut en base a les principals línies de treball establertes pel propi Pla d'Acció Cultural. Aquest model de política cultural ha de ser vàlid per a tots els agents culturals locals, i en conseqüència ha d'estar assentat sobre la base d'un pacte ciutadà per la cultura que ha de tenir lloc en el marc del Consell de Cultura, i que ha de permetre racionalitzar el conjunt d'activitats en base als criteris de qualitat i coordinació entre els diversos agents culturals locals.

En definitiva, tot aquest conjunt d'elements han d'ajudar a mantenir, dia a dia, un teixit cultural ric i autònom, entès com un dret i també com una necessitat dels habitants d'una ciutat amb la història i la importància de Sant Boi. Com va afirmar l'escriptor argentí Julio Cortázar: "hay que superar la vieja noción de lo cultural como un bien inmueble e intentar lo imposible para que se convierta en un bien mueble, en un elemento de la vida colectiva que se ofrezca, se dé y se tome, se trueque y se modifique, tal como lo hacemos con los bienes de consumo, con el pan y las bicicletas y los zapatos." ²

² Julio Cortázar, *Nicaragua tan violentamente dulce*, Barcelona, Ed. Muchnik, 1984

II. DOCUMENT DE PROPOSTES

1. INTRODUCCIÓ METODOLÒGICA A LA FASE DE PROPOSTES

1.1. ASPECTES METODOLÒGICS DE LA FASE DE PROPOSTES

La fase de propostes del Pla de Cultura de Sant Boi ha estat dividida en dues sessions de debat obertes a la participació de tota la ciutadania. La primera sessió va tenir lloc el dissabte 6 de novembre i la segona el dissabte dia 20 de novembre de 2004, totes dues a Cal Ninyo.

Per tal de facilitar una millor participació dels assistents, la primera sessió de treball d'aquesta fase de propostes (6 de novembre), va estar dividida en tres taules de propostes que van desenvolupar-se simultàniament: *Cultura i Futur*, *Cultura i Ciutat*, i *Cultura i Ciutadania*.

En canvi, durant la segona sessió (20 de novembre) es van presentar i debatre d'una manera conjunta les propostes expressades al llarg de les tres taules de propostes de la sessió anterior, de manera que tothom va poder conèixer i valorar les opinions que van presentar-se a la resta de taules de treball, així com realitzar noves aportacions i establir un ordre de prioritats per a cadascuna de les propostes expressades.

Com esmentàvem, la primera sessió de la Fase de Propostes del Pla de Cultura va estar estructurada al voltant de tres taules de treball que englobaven tots aquells temes que ja havien estat presents durant la Fase de Diagnòstic. Les taules de propostes van ser:

Taula 1. Cultura i futur

En aquesta taula es van poder expressar totes aquelles propostes relatives al futur cultural de la ciutat, com per exemple:

- Quins són els elements culturals que millor poden definir i potenciar la identitat de Sant Boi? Quins són aquells elements que més poden ajudar a consolidar un sentiment de cohesió i d'autoestima entre els santboians?
- Quin ha de ser el paper de la cultura en la definició del Sant Boi del futur? Com pot la cultura assolir una major centralitat a la ciutat?
- Com pot la cultura ajudar a Sant Boi a assolir una major cohesió social?
- Què pot fer la cultura per millorar els barris menys dinàmics?
- Com pot la cultura ajudar a estructurar urbanísticament la ciutat? Com es pot incorporar la cultura a les estratègies de desenvolupament urbà?
- Quina relació hi ha d'haver entre el nucli antic i la resta de barris de la ciutat? Quines iniciatives culturals poden ajudar a revitalitzar el nucli antic?
- Cal optar per una política cultural adreçada als barris o per una política cultural adreçada al conjunt de la ciutat?
- Quin paper ha d'ocupar la ciutat de Sant Boi dins l'espai cultural metropolità?

- Quines accions es poden seguir per assolir una millor coordinació cultural amb la resta de municipis?
- Quins són aquells elements culturals que poden ajudar a projectar una imatge de la ciutat diferent a la de la resta de ciutats metropolitanes?
- Quin ha de ser el pressupost de cultura del futur?
- Com es pot potenciar l'arrelament de la nova (i no tan nova) població?

Taula 2. Cultura i ciutat

En aquesta segona taula s'hi van poder expressar totes aquelles propostes per tal que Sant Boi sigui una ciutat culturalment ben dotada:

- Quins equipaments culturals són necessaris de cara al futur de la ciutat? Cal redefinir els equipaments existents? En quin sentit cal fer-ho?
- Com s'han de definir els equipaments culturals perquè siguin un autèntic focus d'activitat ciutadana?
- Com es pot complementar l'oferta cultural existent a Sant Boi? I com es pot coordinar l'oferta cultural entre els diversos agents locals?
- Què cal fer per donar resposta a la diversitat d'interessos i necessitats culturals observats?
- Quina programació cultural ha de tenir una ciutat com Sant Boi? Quins són aquells sectors que caldria potenciar més a les programacions culturals? Quines demandes culturals hauria de satisfer la programació cultural?
- Com es pot assolir una oferta cultural més diversa i regular?
- Com es pot apropar al fet cultural als sectors tradicionalment més distants?
- Quines estratègies cal seguir per que els santboians coneguin millor la ciutat, la seva història, el seu patrimoni?

Taula 3. Cultura i ciutadania

En aquesta tercera taula s'hi van formular totes aquelles propostes per tal que la cultura assoleixi una major centralitat:

- Com es pot aconseguir una major participació i implicació ciutadana a les activitats culturals?

- Com es pot coordinar els diversos agents culturals i socials de Sant Boi? Com poden assolir les entitats una major coordinació entre elles?
- Què poden fer les entitats per reforçar el seu paper de cara a la ciutadania? Quin espai han d'ocupar les entitats a la vida cultural de la ciutat? Com poden assolir un major protagonisme?
- Cal redefinir la relació de les entitats amb l'Ajuntament? Quina ha de ser la política de suport municipal a les entitats?
- Com aplicar el principi de subsidiarietat a les entitats culturals?
- Quina estratègia cal seguir per implicar als agents privats en l'àmbit cultural? Com es pot fomentar l'activitat cultural privada?
- Com es pot portar a terme en el futur el seguiment i l'avaluació del Pla de Cultura?

Durant el desenvolupament de la primera sessió, cada grup de treball va comptar amb el suport d'un equip compostat per tres persones.

La segona sessió de treball d'aquesta fase de propostes va ser conjunta, i va consistir en la posada en comú del treball que s'havia fet a la sessió anterior, així com en la prioritització de les 340 propostes expressades per part dels assistents a través d'una butlleta que se'ls va lliurar.

Finalment, el dissabte 16 d'abril de 2005, una primera versió del document de propostes va ser deliberada i validada en el marc d'una sessió extraordinària del Consell de Cultura de Sant Boi reunit a la Escola Municipal de Música Blai Net.

D'altra banda, una versió inicial del document de propostes també va ser deliberada i discutida al llarg d'un seminari intern entre els tècnics de la Diputació de Barcelona i els tècnics de l'Ajuntament de Sant Boi més implicats en l'àmbit cultural. El conjunt de la fase de Propostes s'ha desenvolupat des de setembre de 2004 fins l'abril de 2005.

Una vegada finalitzades les dues taules de treball de la fase de propostes del Pla de Cultura va ser el moment d'elaborar el present document de propostes. Un cop recollides les 340 propostes que els participants van expressar a les taules, s'han extret els principals objectius i projectes que s'hi dibuixaven, tot tenint en compte la prioritització d'accions que va establir la ciutadania. Alhora, les propostes s'han reordenat en base a tres àmbits temàtics diferents.

El present document està estructurat en tres àmbits: "Sant Boi, una ciutat on la cultura ha de ser protagonista", "Equipaments, programes, i projectes per a una cultura de ciutat", i "Els agents locals de la cultura". Dins de cada àmbit s'hi agrupen aquelles línies de treball que, amb una gran vocació transversal, resulten claus, estratègiques, per tal de situar la cultura al centre de la vida de Sant Boi. El primer àmbit de treball conté 6 línies estratègiques, el segon àmbit en conté 3, i el tercer també en conté 3, el que fa un total de 12 línies estratègiques. Cadascun d'aquests àmbits està acompanyat per un seguit d'accions i objectius que, per la seva naturalesa, poden ajudar a desenvolupar i complementar d'una manera més eficaç el projecte que les precedeix.

Cal fer notar que, algunes d'aquestes línies i accions ja han estat iniciades al llarg del procés de discussió i elaboració del Pla, de manera que, l'únic que cal doncs, és i impulsar-les i reforçar-les per tal que assoleixin els propòsits fixats.

Una última consideració respecte al Pla de Cultura de Sant Boi: quan es va iniciar el seu procés acabava d'aprovar-se al Fòrum d'Autoritats Locals celebrat a Barcelona l'Agenda 21 de la Cultura. Ha estat voluntat de l'equip de treball del Pla que els seus continguts s'aproximessin al màxim a les orientacions emanades d'aquest document, de tal forma que es pugui considerar aquest Pla de Cultura com l'instrument de concreció de l'Agenda 21 de la Cultura a Sant Boi.

2. DOCUMENT DE PROPOSTES

2.1. PRIMER ÀMBIT: SANT BOI, UNA CIUTAT ON LA CULTURA HA DE SER PROTAGONISTA

Les estratègies de planejament i disseny urbà haurien d'incorporar, de manera sistemàtica, elements i mecanismes afavoridors de la memòria i la creativitat, del reequilibri territorial i de la cohesió social ja que, avui, els aspectes culturals i simbòlics resulten essencials pel bon funcionament d'una ciutat com a espai de convivència, cooperació i intercanvi, alhora que és la condició bàsica d'un cert tipus de sociabilitat creativa i productiva. Tot seguit, es presenten sis línies estratègiques per assolir l'objectiu suau esmentat. Tal i com ha estat reconegut al llarg del Pla, Sant Boi compta amb actius patrimonials molt notables, i que alhora són portadors d'un valor singular a nivell metropolità: el riu Llobregat, el Nucli Antic, el Psiquiàtric, la tomba de Rafel Casanova, etc. Aquesta major centralitat de la cultura, es podrà aconseguir mitjançant la transformació d'aquest conjunt de valors en factors d'unitat i d'integració social, així com en elements de projecció i de creació d'una imatge global de ciutat. Resulta essencial en primer lloc, conservar i difondre el valuós patrimoni agrari i natural de Sant Boi, com a espai d'esbarjo, d'interrelació i de formació cultural al voltant de temes naturals i agrícoles. A més, l'entorn natural pot esdevenir l'eix d'unió entre el Psiquiàtric i el nucli antic, dos espais que avui se'ns presenten allunyats. En segon lloc, un altre espai cabdal per a ser dotat d'una forta presència cultural és el nucli antic. Cal doncs promoure el nucli antic com un dels espais més singulars de la ciutat a nivell metropolità, com un espai cultural de primer ordre, i amb un gran potencial per esdevenir l'eix d'intersecció i d'unió entre la resta de barris. La dinamització del nucli antic pot aportar una major continuïtat urbanística entre barris, a la vegada que ajuda a desenvolupar un sentit global de ciutat. En definitiva, cal portar a terme polítiques d'integració i de promoció dels valors culturals, patrimonials i simbòlics més emblemàtics de la ciutat, tal i com es detalla a continuació. Aquest conjunt de consideracions, han d'anar acompanyades pel desenvolupament i l'atenció de polítiques integrals de ciutat, entenent la ciutat en el seu conjunt, com un espai amb unes necessitats comunes, més enllà de l'enfocament sectorial o de barri

Línia estratègica 1: Espai natural, fer de l'entorn natural i del Parc Agrari el pulmó verd de Sant Boi

Objectius: Vetllar per la conservació, millora i difusió del patrimoni agrari i forestal de Sant Boi, com un espai cabdal en matèria de sensibilització, formació i difusió de la nostra riquesa natural.

Definició: Dos dels elements que singularitzen d'una manera més central la vila de Sant Boi són el seu passat agrícola i el seu entorn natural. Ambdós valors resulten excepcionals en comparació amb l'actual configuració urbana de la majoria de ciutats de l'arc metropolità. En aquest punt, val la pena recordar que el 60% del terme municipal de Sant Boi està integrat per sòl agrícola o forestal, sense oblidar la enorme riquesa natural que presenta, encara avui, el riu Llobregat. És necessari doncs, potenciar i conservar l'entorn natural i el Parc Agrari (on hi resten algunes masies amb un notable valor patrimonial), millorar-ne l'accessibilitat, dotar-lo d'una forta presència cultural i divulgadora, especialment al voltant de temes de protecció i coneixement de la natura i de l'agricultura, tot esdevenint un magnífic espai d'interrelació, de descans i

de passeig. És important en aquest sentit, el reforçament de programes ja iniciats com els horts lúdics, o de tots aquells assumptes relatius a l'agricultura ecològica. A més, l'entorn natural, i en particular el riu, pot esdevenir la falca d'intersecció entre el nucli antic i el Psiquiàtric.

Accions:

- Elaboració d'un Pla d'ordenament especial de l'espai no urbà (el riu, el delta, i l'espai forestal) que en permeti la preservació i el seu estudi.
- Aconseguir una millora de l'accessibilitat al Camí del Sorral, així com una millor integració urbanística de la ciutat amb el riu.
- Desenvolupament d'un programa de visites i de formació, coordinat amb les escoles de Sant Boi, sobre la natura i l'agricultura. Aquest programa es podria impulsar conjuntament amb la resta de municipis que pertanyen al delta del Llobregat.
- Potenciació de l'emblemàtica muntanya de Sant Ramon com un esplèndid mirador de l'entorn metropolità i de la resta de la comarca.
- Elaboració d'un programa de rutes per l'espai natural: senyalització, guies, visites comentades, etc.
- Impulsar un programa dirigit a les escoles: jornada anual de repoblació de la zona forestal.
- Recuperació del riu Llobregat, tot fent-lo accessible com a espai de formació natural (escola de natura, escola sobre agricultura), d'oci, cultura i trobada.
- Connectar el GR amb Sant Ramon, Sant Antoni, Santa Coloma, Sant Vicenç, Torrelles, etc. intentant establir una col·laboració entre aquests municipis.

Línia estratègica 2: Nucli Antic, el motor cultural de la vila

Objectius: Impulsar el nucli antic com un espai cultural central, amb l'establiment d'equipaments i programacions culturals estables, tot ajudant a unir i integrar tots els barris de Sant Boi.

Definició: El Nucli Antic de Sant Boi, un dels millors del Baix Llobregat en qualitat i grandària, no està prou inserit dins l'imaginari col·lectiu dels santboians, ni tampoc ha acabat d'assolir una posició de centralitat dins la ciutat o d'aglutinador de l'activitat cultural. Resulta necessari, doncs, desenvolupar un projecte de recuperació i d'impuls del Nucli Antic, amb l'objectiu que esdevingui, altra vegada, l'autèntic centre de la vila i l'espai d'intersecció i d'unió de tots els barris, a partir d'una estratègia integral, basada també en l'establiment d'equipaments i activitats culturals. Cenyint-nos a l'àmbit estrictament cultural, i deixant de banda les també necessàries estratègies urbanístiques i d'habitatge, aquesta estratègia passa, en primer lloc, per la potenciació del comerç cultural de qualitat, és a dir, potenciar l'activitat cultural i lúdica al nucli

antic com a estratègia de dinamització dels serveis i del comerç urbà. En segon lloc, per l'establiment d'equipaments culturals per assolir una major capil·laritat social, com per exemple Can Barraquer, i sobretot el futur Teatre-Auditori de Sant Boi (l'emplaçament al terreny de l'antic Ateneu Santboià resulta idoni, donada la qualitat de l'espai disponible i la seva ubicació.). Més enllà dels propòsits ara esmentats, amb la construcció del futur Ateneu, es podran revalorar molt més els grups de teatre amateur existents a la ciutat, la mostra de teatre, el programa Baix Gira, i es podrà complementar la seva oferta amb la d'espais escènics de petit format com són Cal Ninyo, Can Massallera, l'auditori de l'Escola de Música, o el Casal Parroquial. Finalment, la dinamització del nucli antic passa pel desenvolupament d'activitats d'oci familiar (tallers al museu, etc.) i pel desenvolupament d'una política consistent a guanyar espais per als vianants i establir espais públics per a la cultura, amb l'objectiu que esdevingui un lloc per a la trobada, el passeig, el descans, etc.

Accions:

- Establiment de centres de formació cultural i artística al nucli antic com a forma per a aconseguir una major capil·laritat social.
- Impuls del futur Museu de Sant Boi, integrat per diferents espais com són Can Barraquer, Ca la Teresa de l'Oli, Can Torrents, Can Diví i les Termes Romanes, tot tenint en compte les possibilitats de Can Julià com a espai museístic.
- Construcció d'un Teatre–Auditori, amb tots els seus serveis annexos i complementaris, als espais de l'antic Ateneu Santboià, com a oportunitat per a esdevenir un espai central dedicat a les arts escèniques, tot potenciant la creació, la formació i la difusió cultural. Igualment, l'espai ha d'esdevenir un equipament públic de referència, com a centre de relació i d'apropament de la cultura a totes les santboianes i santboians. A tal fi es treballarà perquè el màxim possible de l'espai de l'Ateneu passi a titularitat pública.
- Endegar un programa d'acords amb el sector privat per tal de potenciar el comerç cultural al nucli antic.
- Facilitar la instal·lació de tallers de creadors al nucli antic.
- Dispersió de l'actual oferta nocturna d'oci, a banda de garantir la insonorització dels locals. La dinamització del nucli antic es podria consolidar a partir d'un programa cultural d'oci adreçat també al públic adult i familiar.
- Fer efectiu l'acord del Parlament de Catalunya per a la declaració del Nucli Antic de Sant Boi com a Bé Cultural d'Interès Nacional.
- Desenvolupar un pla de catalogació dels edificis més interessants del nucli antic.
- Editar una guia del nucli antic per a difondre'n el seu coneixement: història, edificis, recorreguts, etc.
- Garantir l'accessibilitat des de l'exterior a l'interior de la ciutat: creació i ampliació de les zones d'aparcament a les entrades de Sant Boi.

- Potenciar l'eix Jutjats-Rambla-Ajuntament-Parròquia-Termes-Museu, com a espai públic d'activitat, trobada, interrelació i dinamització del nucli antic.
- Creació d'un espai cultural i recreatiu, conformat pel trident patrimonial principal de la població: espai museístic, patrimoni arquitectònic i trama urbana.
- Un pas més enllà de la necessària rehabilitació: redissenyar el nucli antic en base a propostes d'arquitectura moderna, tot conjugant en harmonia el millor del passat amb el millor de l'arquitectura actual.

Línia estratègica 3: El Patrimoni cultural, sentiment d'identitat compartida

Objectius: Transformar el conjunt de valors culturals i patrimonials de Sant Boi en factors d'unitat i d'integració social, fent que esdevinguin elements de creació d'una imatge global de ciutat i factors explicatius de la realitat actual.

Vetllar per la conservació i difusió del patrimoni cultural de Sant Boi, tot afavorint la memòria històrica i la creativitat, el reequilibri territorial i la cohesió social.

Definició: Tal i com s'ha reconegut al llarg del Pla de Cultura, Sant Boi compta amb uns elements patrimonials molt notables. Ara bé, aquests elements no estan encara posats a disposició d'un discurs que els enllaci i els vehiculi. Caldria superar aquesta etapa inicial, per gestionar conjuntament aquests elements i integrar-los en un discurs patrimonial únic (patrimoni arquitectònic, patrimoni immaterial, patrimoni natural, memòria oral, etc.) a partir d'una millor coordinació interdepartamental. L'habilitació, potenciació i dinamització de Can Barraquer com a futura seu del Museu de Sant Boi, així com la necessària destinació de més recursos per a la investigació i la difusió patrimonial, han d'erigir-se en l'oportunitat per aprofundir en la investigació de la història santboiana, especialment pel que fa a la història més recent. La recuperació d'aquest patrimoni més recent (antifranquisme, memòria oral, industrialisme, immigració, història de les entitats) ha de ser un dels elements que contribueixin al reconeixement del paper que ha tingut cada comunitat en la definició del projecte comú que és la ciutat, així com per a la creació d'un sentiment d'identitat compartit. L'habilitació de l'espai de Can Barraquer ha de permetre també la instal·lació de l'exposició permanent del Museu, així com la normalització definitiva de la política de difusió patrimonial, tot millorant la comunicació de les activitats que s'hi portin a terme. Com a criteri, el discurs de la futura exposició permanent ha de defugir la visió de continuïtat en el temps, per posar èmfasi en aquells moments històrics puntuals que marquen d'una manera més significativa la constitució del Sant Boi present.

Accions:

- Integració de tots els elements patrimonials de la ciutat en un discurs patrimonial únic: creació d'una comissió de patrimoni que aculli els diferents aspectes que es presenten (arqueologia, natura, arquitectura, etc.)
- Desenvolupament de projectes d'investigació pluridisciplinars sobre el patrimoni, especialment pel que fa al patrimoni més recent, com una forma de generar un major vincle amb la ciutat, i com la millor forma d'atraure a les persones tradicionalment més distants a l'activitat cultural.
- Pla d'actuació d'excavacions dels jaciments detectats a la zona forestal.

- Col·laboració de les universitats en l'àmbit de la investigació: establiment de convenis de recerca.
- Recuperació del conjunt arqueològic de la Torre de Benviure i posar-lo en relació amb el Parc del Montbaig.
- Realització de l'inventari i la catalogació dels elements patrimonials per part de l'àrea de cultura.
- Recuperació i estudi de l'antiga toponímia local per evitar els equívocs de la cartografia actual.
- Continuació de la línia de difusió del patrimoni recentment iniciada a través de nous llenguatges comunicatius.

Línia estratègica 4: Promoció cultural de la ciutat

Objectius: Donar a conèixer a la resta de municipis de l'àrea metropolitana el valor comú que representa el valuós llegat santboià i la seva realitat actual.

Establir estratègies de coordinació i cooperació en matèria cultural amb la resta de municipis metropolitans per tal de racionalitzar i potenciar l'oferta actual.

Definició: Tal i com s'ha reconegut al llarg d'aquestes pàgines, Sant Boi compta amb un llegat natural i patrimonial molt notable, però aquest llegat encara no és prou conegut a la resta de ciutats de Barcelona. Resulta precis doncs, articular un projecte de comunicació cultural amb un abast metropolità, per tal que la ciutat assoleixi una major visualització i posició dins la regió. És per això, que resulta important que els departaments de turisme i de cultura de l'Ajuntament projectin conjuntament la imatge de Sant Boi com a ciutat cultural. Una bona forma d'iniciar aquesta línia és a partir de la creació de rutes agrícoles i urbanes per tot el terme municipal, amb un programa d'ordenament, senyalització i identificació d'aquells elements patrimonials més notables. Per tal de donar encara més valor a aquests elements que formen part efectiva de la història de la comarca, s'hi podrien incorporar altres municipis en l'articulació del projecte (especialment els més propers: Santa Coloma de Cervelló, El Prat de Llobregat, etc.). En aquest sentit, cal recordar que la comarca del Baix Llobregat conserva força elements de l'etapa del modernisme i de l'industrialisme). Una altra forma de fer més atractiva la ciutat per als santboians i per als visitants, alhora que s'aconsegueix fer la cultura més propera, és a través de l'establiment d'estratègies de transversalitat entre les programacions culturals i els espais patrimonials (concert a les Termes, cinema a la Torre del Sol, etc.).

Accions:

- Potenciar la festa de l'11 de setembre com a forma d'integració entre tots els santboians.
- Programa per conèixer Sant Boi impulsat conjuntament pels departaments de cultura i turisme de l'Ajuntament, posant especial èmfasi en aquells elements que resulten singulars de Sant Boi: riu Llobregat, Nucli antic, etc.

- Eventualment, es podria comptar amb la cooperació i intercanvi d'altres municipis per a la difusió del programa per conèixer Sant Boi, especialment pel que fa a tres idees força: la natura, l'industrialisme, i el modernisme.
- Edició d'una guia de la ciutat: restaurants, edificis, botigues, història, rutes.
- Desenvolupament d'un programa de difusió cultural coordinat amb l'àrea de patrimoni cultural, com una forma d'acostar-se a la cultura tot aprofitant els millors espais de la ciutat.
- Creació d'una secció per conèixer Sant Boi a la pàgina web de l'Ajuntament (recorreguts, agenda cultural, història, etc.)
- Difondre les vides dels santboians a través d'exposicions i conferències.
- Garantir l'accessibilitat des de l'exterior a l'interior de la ciutat: ampliació de les zones d'aparcament a les entrades a Sant Boi.
- Potenciació del patrimoni artístic i de les escultures públiques que hi ha a la ciutat.
- Impulsar les festes populars de Sant Boi com a signes d'identitat, com a oferta cultural de lleure i diversió, i com a oportunitat de participació dels ciutadans en les tradicions culturals santboianes.

Línia estratègica 5: Els Psiquiàtrics de Sant Boi i el nou Centre de Recerca Mèdica

Objectius: Restablir la profitosa relació que en el passat va tenir la ciutat amb les dues Institucions Psiquiàtriques, a través d'estratègies de formació científica i mèdica. Promoure el coneixement i la participació de la ciutadania i en especial de les escoles i agents culturals, en actes de divulgació i apropament a les tasques científiques i socials d'aquestes Institucions.

Definició: El Psiquiàtric de Sant Boi és una institució capdavantera al país pel que fa a la salut mental, així com un espai emblemàtic per a la ciutat. Sant Boi representa un magnífic exemple d'autèntica convivència social amb les malalties mentals durant més d'un segle. Si es vol que la cultura sigui un dels elements distintius de Sant Boi, així com un factor d'integració social, cal redoblar els esforços en la creació de nous públics per a la cultura. L'establiment del Centre de Recerca Mèdica és una oportunitat que cal acostar al món de la cultura, per tal de recuperar la profitosa relació que en el passat tenia la població amb el Psiquiàtric. El desenvolupament d'un programa al voltant de temes de divulgació de la medicina pot ser l'oportunitat per integrar el fet cultural dins les vides d'aquelles persones tradicionalment més distants a les ofertes culturals. L'establiment d'aquest programa hauria de girar a l'entorn de temes de divulgació científica.

Accions:

- Establiment d'un programa anual dissenyat especialment per als pacients dels dos psiquiàtrics, per gaudir de visites i activitats interactives, establert entre el

Museu de Sant Boi, l'Escola de Música i el Departament de Discapacitats. Aquest programa pren com a model inicial una experiència precedent, el projecte VsArt de col·laboració europea. L'esmentat programa seria regulat per un conveni de col·laboració que permetria dotar de recursos humans i financers per assolir els objectius consensuats.

- Programa de visites escolars al psiquiàtric al voltant de temes de divulgació mèdica i científica.
- Establiment d'un programa de formació cultural, adreçat als centres escolars, tant públics com concertats de Sant Boi, al voltant de la divulgació de la ciència i la medicina i coordinat amb el Centre de Recerca Mèdica.
- Establiment d'una comissió cultural que tingui una vinculació amb el Consell Escolar per tal d'establir estratègies consensuades de difusió de la cultura entre els infants i joves.
- Continuació i potenciació del programa recentment iniciat de músico-teràpia impulsat conjuntament amb el Psiquiàtric.

Línia estratègica 6: La ciutat, com a espai d'identitat, de relació i de convivència

Objectius: Aconseguir, mitjançant la cultura, una major convivència entre tots els col·lectius socials de Sant Boi.

Assolir un major reconeixement del paper que ha tingut, i té, cada comunitat en la construcció de la ciutat, tot generant un sentiment d'identitat compartida.

Definició: Sant Boi, tant per la seva composició actual, com sobretot per la que s'espera que tingui en el futur, necessita introduir propostes que facin que els nous residents sentin la ciutat com un espai de relació i convivència. Dos col·lectius són especialment sensibles a aquestes actuacions: els nous residents provinents de l'entorn metropolità, i els nous residents provinents d'altres països. La integració de tots dos col·lectius, a banda de garantir-se a través d'estratègies socials i materials, també ha d'anar acompanyada d'estratègies marcadament culturals. La Festa ha estat un dels factors d'identitat, així com una demostració de la vitalitat i de la tradicional capacitat d'empenta de la societat civil santboiana. La integració a través del coneixement i la participació en activitats com la festa major, la Fira de la Puríssima, la commemoració al voltant de l'ofrena a la tomba de Rafel de Casanova, o el mateix Festival Altaveu, poden ser un primer pas per conèixer la ciutat i la seva gent. D'altra banda, seria convenient no oblidar a les persones que van arribar a la ciutat als anys seixanta i setanta: potenciar els mecanismes afavoridors de la memòria més recent (postguerra, immigració, antifranquisme, industrialisme). També la creativitat artística pot ser un factor d'integració i reconeixement de la contribució que cada persona ha realitzat al conjunt de la comunitat.

Accions:

- Potenciació del “Barrejant. Trobada de la Solidaritat de Sant Boi de Llobregat”.
- Desenvolupament d'un Pla d'acollida integral de cara als nous santboians on, a banda d'accions socials i d'ordre material, també estigui vinculat a la programació cultural de la ciutat.
- Desenvolupament dins de la programació d'actes culturals i lúdics d'accions per afavorir la participació de les persones nouvingudes, així com el coneixement mutu i la relació entre els diferents grups que conviuen a Sant Boi.
- Desenvolupament d'un programa de recuperació i difusió de la memòria més recent, per tal de reconèixer la contribució que ha tingut cada comunitat a la història de la ciutat.
- Pel que fa a les persones amb discapacitats, cal garantir la seva plena accessibilitat als equipaments i a la programació d'activitats culturals.
- Consolidar les ofertes formatives musicals destinades a alumnes amb necessitats educatives especials.
- Facilitar l'accés, el coneixement i la difusió de la llengua catalana. Elaboració d'un Pla Municipal de Normalització Lingüística en el qual hi participi el Centre de Normalització Lingüística i la societat civil.
- Promoure i facilitar, sobretot des de les entitats, la incorporació de les persones nouvingudes a les entitats culturals.
- Facilitar el foment de noves plataformes associatives creades per persones nouvingudes i la seva interconnexió amb el conjunt del teixit associatiu.

2.2. SEGON ÀMBIT: EQUIPAMENTS, PROGRAMES I PROJECTES PER A UNA CULTURA DE CIUTAT

Naturalment, i per tal que la cultura se situï al centre de la vida cívica, cal consolidar aquelles infraestructures i desenvolupar els continguts que es presenten en aquest segon àmbit del Pla d'Acció Cultural, “Equipaments, programes i projectes per a una cultura de ciutat”. En aquest sentit, l'establiment i consolidació d'una xarxa d'equipaments especialitzats, adients per a portar-hi a terme activitats de difusió i dinamització cultural, així com el desenvolupament d'una programació cultural i artística estable, diversa i de qualitat, han de ser entesos com un dret per a una ciutat de 80.000 habitants com Sant Boi. Totes dues estratègies han d'anar acompanyades per la necessària integració del fet cultural dins l'educació formal i pel desenvolupament de programes de formació artística, per tal d'eixamplar la base de la ciutadania culturalment activa del futur.

Línia estratègica 7: Infraestructures per a la cultura

Objectius: Consolidar una xarxa especialitzada d'equipaments al servei de la cultura que permetin una programació cultural i artística regular, diversa i de qualitat.

Definició: Val la pena recordar que, en un primer moment, des de l'Ajuntament democràtic es va portar a terme una política que prioritzava l'acció immediata als barris per tal de superar les mancances heretades. Avui, els serveis i equipaments de cada barri ja han estat àmpliament consolidats, la població ha crescut i per tant resulta necessari començar a desenvolupar polítiques que contemplin les necessitats de la ciutat en el seu conjunt. Actualment, a Sant Boi es troba a faltar la consolidació d'una xarxa especialitzada d'equipaments culturals, així com una programació cultural diversa i regular, especialment tenint en compte el volum de la població actual. Una vegada els projectes de la Biblioteca Central Urbana "Jordi Rubió i Balaguer" i de Can Barraquer estiguin consolidats, les properes intervencions han de correspondre als estàndards aplicables a tota ciutat de 80.000 habitants. L'habilitació d'aquests nous espais per a la cultura passa per la redefinició de la naturalesa i de les funcions dels actuals Casals de Barri, així com per una major coordinació entre els diferents àmbits i àrees municipals. El desenvolupament d'infraestructures per a la cultura també passa pel desenvolupament d'una política d'espais públics, que han de ser, alhora, espais per a la cultura, així com els elements que ajudin a assolir una millor cohesió urbanística. A partir d'aquesta doble vessant cal contemplar en el futur espais com el de la Caserna-Fecsa al Parc de la Muntanyeta. Totes les estratègies fins ara esmentades han d'anar acompanyades d'una política més potent en el camp de la formació cultural (reforçar l'Escola de Música i la resta d'ensenyaments artístics). En aquest sentit, cal coordinar les iniciatives de formació privades (escoles de dansa, de ball, tallers de pintura, grups amateurs de teatre) amb els programes de formació cultural públics. També resulta interessant potenciar al màxim la dissolució de les tradicionals fronteres entre el món de la cultura i el de l'educació formal, en la línia iniciada ja per programes com "Obrim la escola". Caldria explorar també les oportunitats que ens ofereix el treball en xarxa entre àmbits culturals complementaris: biblioteca i programacions, audiovisual i tecnologies, etc. Finalment, el projecte la Ciutat del Cinema pot erigir-se en una oportunitat pel creixement de la ciutat, en el sentit que, a banda de l'eventual oferta de cinema que s'hi pugui oferir regularment, pot contribuir a reforçar la posició de Sant Boi en l'entorn metropolità. En aquest sentit, la Ciutat del cinema hauria de contemplar alguna especificitat respecte a la resta de projectes metropolitans que s'estan realitzant al voltant de l'audiovisual. En segon lloc, cal una major participació en el seu disseny i una major divulgació i informació al respecte. Finalment, el projecte pot esdevenir un espai d'oci familiar i cultural, com a alternativa a l'oci comercial actual.

Accions:

- Impuls de la Biblioteca Central Urbana "Jordi Rubió i Balaguer" com un dels equipaments de referència per als ciutadans, tant en el camp de promoció de la lectura, com en el propi àmbit de la difusió cultural.
- Adaptar l'espai de Can Castells per a usos culturals ciutadans, tot aprofitant les dinàmiques generades al llarg del temps en aquest espai.

- Construcció d'un Teatre–Auditori, amb tots els seus serveis annexes i complementaris, als espais de l'antic Ateneu Santboià, com a oportunitat per esdevenir un espai central dedicat a les arts escèniques, tot potenciant la creació, la formació, i de difusió cultural. Igualment, l'espai ha d'esdevenir un equipament públic de referència, com a centre de relació i d'apropament de la cultura a totes les santboianes i santboians. A tal fi, es treballarà perquè el màxim possible de l'espai de l'Ateneu passi a titularitat pública.
- Facilitar les condicions per a l'establiment de sales de cinema a la ciutat, així com reforçar i divulgar el vessant formatiu i cultural del cinema.
- Establiment d'un Centre d'Art amb una doble vessant: expositiva i formativa, en mútua comunicació, especialment tenint en compte que les arts plàstiques són les grans desconegudes per a la gran majoria de la població santboiana. Cal trencar amb l'enfocament elitista de l'art, i entendre'l com un procés vinculat a la vida del ciutadà i a la de la pròpia ciutat.
- Promoció dels programes i activitats de la xarxa europea CinemaNet Europe, de la qual Sant Boi en forma part. CinemaNet és la primera xarxa europea de cinema digital i compta amb el suport del programa Media de la Unió Europea i amb la participació de 180 ciutats de 9 països diferents.
- Desenvolupament d'un Pla d'equipaments que determini els usos i les necessitats actuals i futures en aquest àmbit, tot contemplant la ciutat globalment.
- Establir una comissió mixta entre el departament de cultura i el d'urbanisme per tal de tenir en compte criteris culturals a l'hora de definir els futurs equipaments i espais públics de la ciutat.
- Establir una estratègia de treball en xarxa entre els diversos equipaments culturals existents a la ciutat.
- Garantir la mobilitat i l'accessibilitat als equipaments, especialment pel que fa a les persones amb discapacitats.
- Redacció d'un Pla Local de Biblioteques i Lectura Pública.
- Augmentar l'oferta d'espais públics a la ciutat, amb un gran potencial a nivell cultural. Igualment, cal aprofitar eventualment per a un ús cultural els equipaments no culturals (educatius, esportius).
- Assoliment d'una major coordinació entre l'oferta cultural de Sant Boi i la dels municipis més propers (tant a nivell d'infraestructures com de programacions, etc.).
- Estimular la creació entre la ciutadania: desenvolupament d'un programa de formació complet en el camp de les arts plàstiques.

Línia estratègica 8: Sant Boi, una ciutat que viu la música

Objectius: Desenvolupar un projecte musical integral, com eina de sensibilització social i com a eix característic i emblemàtic de la riquesa d'iniciatives musicals de la ciutat.

Definició: Sant Boi necessita comptar amb una oferta cultural de qualitat, estable i diversa. Històricament (i també en l'actualitat) la ciutat ha sobresortit a nivell metropolità pel seu ric capital musical. El desenvolupament d'un projecte musical integral en sortiria revalorat si unís i coordinés els esforços avui dispersos en una mateixa direcció i els aglutinés formant part d'un marc global: el treball de l'Escola de Música, el de les Corals, el dels grups de música moderna, el Festival Altaveu, la Mostra de jazz, i també la consolidació i divulgació del programa de musicoteràpia recentment impulsat conjuntament amb el psiquiàtric.

Accions:

- Ampliació de l'Escola de música per incorporar-hi tots els ensenyaments avui dispersos i satisfer tota la demanda manifestada, així com integrar-la encara més dins la política cultural del municipi. Cal reforçar l'Escola de Música com a centre de formació i també com a motor cultural de la vila.
- Impuls de la recentment creada Jove Orquestra, com una forma per garantir una major continuïtat entre l'ensenyament musical per a infants i l'ensenyament musical per a joves i adults.
- Coordinació per part de tots els agents culturals locals de totes les activitats musicals que tenen lloc a la vila, per tal de reforçar-les i potenciar-les, tot formant part d'un marc referencial comú.
- Estudi sobre els espais escènics de Sant Boi, contemplant tant els equipaments de gran format com els de mitjà-gran format, per tal poder extreure'n el màxim rendiment.
- Coordinació de l'Escola de música amb els centres escolars per promoure els ensenyaments musicals.
- Potenciar el Festival Altaveu, tot aprofundint en la seva personalitat, pròpia i diferenciada, fent que esdevingui un dels punts de referència de l'activitat cultural local i que, a la vegada connecti amb la commemoració de l'Onze de Setembre.
- Potenciar la coordinadora d'entitats musicals recentment creada, com un dels instruments per a assolir una major qualitat i eficàcia en la difusió de les activitats musicals.
- Impulsar programes de musicoteràpia juntament amb el psiquiàtric.

- Proposta “Altaveu Coral”, al voltant de 3 eixos: 1) Setmana Internacional Cant Coral; 2) Convocatòria concurs composició coral; 3) Taller anual/bianual durant l'11 de setembre.
- Creació i digitalització de les partitures i del fons bibliogràfic coral, com un patrimoni important de la vila.
- Realització de Cursos intensius d'alt nivell de direcció coral i orquestral, a través de l'establiment d'acords amb la Federació Catalana d'Entitats Corals.

Línia estratègica 9: Espais Joves per a la creació i el coneixement

Objectius: Aconseguir que els joves trobin el seu lloc i s'impliquin plenament en el conjunt de la vida cultural santboiana.

Assolir un nivell de recursos, espais i infraestructures que permeti als joves desenvolupar les seves inquietuds culturals.

Fer present el fet cultural dins de l'educació formal.

Definició: La tradicional manca de reconeixement institucional, així com la poca presència d'una oferta especialitzada alternativa a l'oci comercial actual, ens fan plantejar-nos la necessitat de desenvolupar una atenció especial cap al col·lectiu dels joves, tal i com es recull al Pla de Joventut. En aquest sentit, cal destacar la iniciativa pionera del projecte ONA (Oci Nocturn Alternatiu). La consolidació d'un servei adreçat al públic juvenil, al voltant de temes de formació cultural, de desenvolupament de la creativitat i de noves tecnologies (tallers, música, locals per assajar, etc.) podria solucionar l'actual dèficit al respecte, i es podria unir a iniciatives com l'esmentat projecte ONA o a grups com Joves per la Música, plataforma creada arran del Pla Comunitari de Marianao.

Accions:

- Potenciar la formació en les noves tecnologies per tal incorporar-les com a reforç de les xarxes de relació entre persones, tant com a eines per a la participació en els assumptes de la ciutat com per a l'atenció de col·lectius vulnerables.
- Desenvolupament d'un servei dirigit específicament als joves, al voltant de la formació cultural i la creativitat artística.
- Ampliació de l'oferta de serveis pedagògics del Museu adreçats a les escoles i els instituts.
- Desenvolupar un treball transversal entre els departaments de cultura i joventut per tal d'apropar el món juvenil a la cultura i a l'activitat cultural.
- Reconèixer i impulsar el paper dels grups informals i emergents de component bàsicament jove en la dinàmica cultural local.
- Potenciar l'associacionisme cultural juvenil.
- Facilitar el voluntariat i la incorporació del jovent a les entitats culturals locals.

- Atendre especialment les necessitats dels joves amb inquietuds artístiques afavorint els espais per al seu desenvolupament.
- Potenciar la pràctica cultural entre els més joves com a forma de creixement personal i alhora com a forma d'integració a la dinàmica santboiana.
- Reforçament i potenciació del punt d'informació per a joves creadors "CRIT" ja existent a la ciutat.

2.3. TERCER ÀMBIT: ELS AGENTS LOCALS DE LA CULTURA

Finalment, totes les propostes fins ara expressades, han d'estar necessàriament encaminades a l'establiment d'un model de política cultural estable en base a les principals línies de treball establertes pel mateix Pla d'Acció Cultural. Aquest model de política cultural ha de ser vàlid per a tots els agents culturals locals, i en conseqüència ha d'estar assentat sobre la base d'un pacte ciutadà per a la cultura que ha de tenir lloc en el marc del Consell de Cultura, i que ha de permetre racionalitzar el conjunt d'activitats en base als criteris de qualitat, col·laboració, participació i coordinació entre els diversos agents culturals locals.

Línia estratègica 10: La política cultural com a eix vertebrador de l'acció pública

Objectius: Establir un model de política cultural estable, vàlid per a tots els agents culturals, i que tingui com a marc de referència el Consell de Cultura.

Crear un model de gestió municipal que combini la coordinació i l'eficàcia en la prestació dels serveis culturals, tot racionalitzant el conjunt d'activitats culturals locals i promovent la millora progressiva de la seva qualitat.

Definició: Per tal d'assolir una major eficàcia en la prestació dels serveis culturals a la població, així com per racionalitzar els recursos disponibles en base a les necessitats culturals de la població actual i futura, cal desenvolupar un Pla d'optimització dels recursos municipals existents. Aquest Pla d'optimització passa per l'assoliment d'una major centralitat de l'àrea de cultura de l'Ajuntament, així com per l'assumpció i implementació de les línies estratègiques i dels objectius del Pla d'Acció Cultural per part de tots els agents culturals locals en el marc del Consell de Cultura. Finalment, i per tal que la cultura sigui un element distintiu de la ciutat, cal establir una programació cultural regular (teatre, literatura, exposicions, dansa, etc.) i que tingui en compte la diversitat de públics existent a Sant Boi. Una política de difusió cultural regular resulta plenament compatible amb un Festival com l'Altaveu, i esdevé l'instrument més efectiu per a la creació de nous públics. L'accent en les franges infantils i juvenils és bàsic per al desenvolupament de nous hàbits de consum cultural. Resulta oportú recordar, just en aquest context, que a l'estiu de l'any 2004, l'Ajuntament de Sant Boi es va adherir a l'Agenda 21 de la Cultura, una declaració aprovada el maig de 2004 pel Fòrum d'Autoritats Locals, i en què es destaca el paper capdavanter de la cultura en el creixement i el bon govern de les ciutats. El Pla de Cultura de Sant Boi recull els principals continguts i orientacions de l'esmentada Agenda, així com les iniciatives de participació que han tingut lloc els últims anys a Sant Boi (el Fòrum de debats "Sant Boi, ciutat de futur", l'Agenda 21 del medi ambient, i el Pla de Joventut). El Pla de Cultura de Sant Boi, alhora, té la voluntat de trobar els

mecanismes més adients per aconseguir la implementació, el seguiment i l'avaluació dels projectes culturals de futur esbossats en aquest mateix Pla, tal i com estableix de forma prioritària l'esmentada Agenda 21.

Accions:

- Disseny d'un catàleg de serveis culturals municipals.
- Consecució d'una major coordinació i transversalitat entre departaments municipals en la gestió d'àmbits comuns.
- Establiment d'un sistema d'indicadors que mesuri les activitats culturals que s'han realitzat anualment.
- Major coordinació amb l'oferta cultural d'altres municipis, tant a nivell d'infraestructures com a nivell de programacions.
- Fomentar i promocionar l'ús social del català (pla municipal de normalització lingüística).
- Optimitzar els recursos humans, materials, tècnics i econòmics disponibles, i millorar-los.
- Aprovació del Pla d'Acció Cultural al Ple Municipal.
- Obtenció dels recursos adequats per a l'àrea de cultura de l'Ajuntament.

Línia estratègica 11: Pla de comunicació integral

Objectius: Integrar totes les activitats, esdeveniments i informacions culturals en un pla de comunicació comú.

Definició: L'establiment d'una eficaç política de comunicació de les activitats culturals és el primer pas per apropar al públic a la cultura. La política de comunicació actual se'ns presenta massa dispersa, de manera que convé establir un pla de comunicació integral de les activitats culturals, coordinat entre els diversos agents culturals locals (entitats, sector privat, sector públic) així com entre els mateixos departaments municipals. La culminació del treball d'aquest pla de comunicació cultural ha de ser necessàriament una Agenda Cultural de la vila: en format paper, i en format digital (pàgina web + butlletí electrònic d'avisos). Una vegada consolidada l'agenda digital (o paral·lelament al seu establiment), caldria passar a desenvolupar la pàgina web del sector cultural a Sant Boi, tot incloent-hi: entitats, rutes turístiques, agenda, cròniques d'esdeveniments, notícies, informació sobre equipaments, etc.

Accions:

- Creació d'una figura municipal que coordini i centralitzi la difusió de totes les activitats culturals dels agents locals.
- Creació de l'agenda cultural de Sant Boi en format paper i en format digital.

- Creació de la pàgina web del sector cultural de Sant Boi: agenda, avisos, informació sobre entitats, recorreguts, etc.
- Programa de captació de la informació i creació d'una base de dades actualitzada sobre el sector cultural de Sant Boi: equipaments, entitats, història, etc.
- Establir estratègies de comunicació i marketing comunes entre l'Ajuntament i les entitats per tal de difondre les activitats culturals de la ciutat.
- Estendre l'àmbit d'acció de la comunicació de les activitats culturals per l'entorn metropolità.

Línia estratègica 12: Pacte ciutadà per la cultura

Objectius: Establir un nou pacte ciutadà per la cultura, que possibiliti ponts estables de col·laboració entre tots els agents culturals, per fer de la cultura una font de creixement personal i col·lectiu.

Potenciar les relacions entre l'ajuntament i les entitats culturals, basades en la confiança mútua, l'exigència i la responsabilitat compartida.

Definició: Finalment, totes les propostes fins ara expressades han de fonamentar-se necessàriament sobre la base d'un nou pacte cultural entre l'Ajuntament i la ciutadania, per tal que la cultura sigui un assumpte que impliqui tots els sectors. És convenient, doncs, que aquest nou pacte tingui lloc en el marc del Consell de Cultura, el qual ha d'estar al servei totes les persones i de tots els agents culturals locals. El Consell de Cultura ha d'esdevenir una instància de participació, deliberació, intercanvi i coordinació entre els diferents agents culturals de la vila. El Consell de Cultura ha de ser l'espai on es consensuïn les principals línies de treball i on es coordinin els esdeveniments culturals que tinguin lloc a la ciutat. Ha de ser també, i sobretot, l'espai de corresponsabilització entre les entitats i l'Administració, de consolidació de la relació en base a un nou pacte: nous criteris de col·laboració, subvenció, treball per projectes, etc. Ha de ser l'àmbit en el que les entitats assoleixin una major coordinació entre elles (i amb la resta d'àmbits: educació, ciutadania en general, etc.) i on es reforci la seva autonomia i el seu protagonisme cívic. En aquest punt, val la pena recordar i reconèixer el paper de les entitats, tant pel que fa a la funció cívica que compleixen com per les activitats que ofereixen al conjunt de la població. El Consell també ha de tenir l'atribució de fer el seguiment i l'avaluació anual del Pla de Cultura. Finalment, el Consell ha de ser l'interlocutor per establir lligams amb el sector privat i assolir una major inversió privada en matèria cultural.

Accions:

- Aprovació del Pla de Cultura en el marc del Consell de Cultura, i adhesió per part de tots els agents culturals a les principals línies de treball en ell establertes.

- Creació d'una coordinadora d'entitats culturals, amb voluntat d'esdevenir un interlocutor per a l'Administració i amb capacitat per crear lligams amb el sector privat i amb la resta d'entitats dels municipis propers.
- Impuls del concepte de mecenatge, tractant de cercar, a través dels elements singulars de Sant Boi, la col·laboració del sector privat per tal que s'integri amb la resta d'agents culturals locals.
- Obertura del Consell de Cultura a tots aquells ciutadans que a títol individual hi vulguin participar, i promoure l'obertura de les entitats a la comunitat
- Creació d'un codi ètic de les entitats, als principis del qual, lliurement, totes les entitats de Sant Boi s'hi puguin adherir.
- Determinar les entitats d'interès públic i potenciar-les des de l'Administració.
- Impuls del nou reglament del Consell de Cultura.
- Generar acords per fomentar el comerç i la indústria cultural d'iniciativa privada mitjançant convenis de col·laboració.
- Potenciar el fet cultural com a motor econòmic i generador de nous jaciments d'ocupació qualificada.
- Creació d'una comissió transversal, al si del Consell de Cultura, d'impuls i seguiment del Pla de Cultura, composta per representants dels diferents grups polítics municipals, representants del Consell de Cultura i amb la participació esporàdica de representants dels diferents Consells Municipals implicats. Aquesta comissió vetllarà per l'aplicació del Pla, n'efectuarà una avaluació anual i serà l'interlocutor de l'Administració municipal per elevar propostes concretes de prioritització de les accions, per establir un calendari d'aplicació i per assolir l'adequada dotació pressupostària.

III. CRÉDITS

El Pla de Cultura és una iniciativa del Patronat Municipal de Cultura de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals. El Pla de Cultura ha comptat també durant tota la seva elaboració amb el recolzament i el seguiment per part del Consell de Cultura de Sant Boi.

En aquest punt, es vol transmetre el més cordial agraïment a totes les persones que han estat entrevistades durant la fase de diagnòstic, les reflexions de les quals han aportat sens dubte una major riquesa al document.

Es vol agrair també la participació de tots els ciutadans de Sant Boi que a títol individual han volgut expressar i compartir la seva visió de la ciutat i les seves propostes de futur.

Finalment, es vol agrair la participació a totes les entitats de Sant Boi que, com a bones representants del seu teixit cívic, han sabut expressar activament les seves reflexions i opinions sobre la ciutat. A continuació es presenta la relació de les entitats que han participat en l'elaboració d'aquest Pla de Cultura:

Asociación Cultural de Peraleda del Zaucejo “Nuestra Señora de Fátima”

ACA Casa de Cadiz

ACA Casa de Granada

ACA Casa de Sevilla

ADPERD

AEiG Sant Ramon Nonat

Ajuntament

Amics de Balls de Saló

Amics de la Sardana

As. C. Pro Retard mental

Ass. Comerciants

Ass. Familiars Malalts Alzheimer

Ateneu Nou Barris

AVV Sector Torrelavila

Banda de Música Ciutat Cooperativa

Castellers de Sant Boi

Centro Castellano – Leonés

CERC

Convergencia i Unió

Consorci Normalització Lingüística

Colla de Geganters de Sant Boi

Consell de Ciutat

Consell de la Dona

Coordinadora Entidades Andaluzas

Cor de Cambra de Sant Boi

Coral Renaixença

Coral Ressò

Cultura Viva Santboiana

Diablers de Sant Boi

Diablers de Casablanca

Diabòlics Músics

Diputació de Barcelona

Drac de Sant Boi

Drac Rufino
Emptypeople web
Esquerra Republicana de Catalunya
Escola Música Moderna
Escola Sagrat Cor
Federació d'Entitats de Cultura Popular Catalana
Federació Catalana d'Entitats Corals
Fundació Cassià Just
Fundació Marianao
Fundació Orienta
Grallers de Casablanca
Iniciativa per Catalunya – Verds
Joventuts Musicals Baix Llobregat
Junta de Patronat. CiU
Junta de Patronat. ERC
Junta de Patronat. IC-V
Junta de Patronat. PP
Junta de Patronat. PSC
Grup d'Acció Cultural L'Oreig,
Penya Barcelonista de Sant Boi
Partit dels Socialistes de Catalunya
Ràdio Sant Boi
Retalls d'art
Sant Boi Ball
Servei Local de Català
Tots Som Santboians
Unió de Pagesos
Coral Pedres Blanques
Gegants de Casablanca
Unión Extremeña

Aquest Pla de Cultura ha comptat amb la participació regular de més d'un centenar de ciutadanes i ciutadans de Sant Boi de Llobregat. També han participat les següents persones:

Equip tècnic del CERC:

- Carles Prats. Director del CERC
- Carme Garcia. Tècnica del CERC. Coordinació metodològica
- Oriol Llauredó. Col·laborador del CERC. Redactor del Pla

Equip municipal de Coordinació del Pla de Cultura:

- Jaume Bosch i Pugès, Primer Tinent d'Alcalde i President del Patronat de Cultura i Joventut de Sant Boi de Llobregat.
- Mercè Petit, cap del Patronat de Cultura i Joventut. Ajuntament de Sant Boi.
- Vicenç Bon, cap de Difusió Cultural. Ajuntament de Sant Boi.
- Gregori Gutiérrez, cap de Patrimoni Cultural. Ajuntament de Sant Boi.
- Carles Villar, suport tècnic. Ajuntament de Sant Boi.

Taules de debat de la fase de diagnòstic:

Taula de debat 1. Cultura i persona

Consultors locals:

- Xavier Pedrós Cortasa. Psicòleg. President de la Fundació Marianao-Casal Infantil i Juvenil Marianao.
- Montserrat Palau Pujol. Psicòloga. Coordinadora del Centre de Salut Mental d'Infància i Joventut de l'Hospitalet. Fundació Orienta.

Expert extern:

- Sergi Díaz Plaza. Gerent de l'Ateneu Popular de Nou Barris de Barcelona.

Tècnic municipal:

- Montserrat Martín López. Tècnica suport Acció Ciutadana. Ajuntament de Sant Boi.
- Marc Ballester Ortí. Tècnic suport Acció Ciutadana. Ajuntament de Sant Boi.

Taula de debat 2. Cultura i territori

Consultors locals:

- Xavier Sánchez Torres. Tècnic Medi Ambient.

Expert extern:

- Joan Roca i Albert. Geògraf. Expert en anàlisi territorial.

Tècnic municipal:

- Mariona Muxart Agell. Arquitecta. Gestora de projectes de l'Ajuntament.

Taula de debat 3. Cultura i societat

Consultors locals:

- Joan Bosque Congost. Advocat. President de la Federació d'Entitats Cultura Catalana.
- Joan Jordana Ollé. Advocat i Economista. Secretari de la Federació Catalana d'Entitats Corals.

Expert extern:

- Fernando Pindado i Sánchez. Advocat. Expert en participació ciutadana.

Tècnica municipal:

- Natividad Comas Naves. Tècnica Promoció Cultural del Patronat Municipal de Cultura i Joventut.

Taula de debat 4. Cultura i memòria

Consultors locals:

- F. Xavier Balaguer Piñol. Director Hotel d'Entitats.
- Sònia Guerra López. Historiadora.

Expert extern:

- Josep Maria Solias Aris. Cap de Patrimoni Cultural de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

Tècnic municipal:

- Maria Lledó Barreda Casanova. Tècnica Patrimoni Cultural del Patronat Municipal de Cultura i Joventut. Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

Taula de debat 5. Cultura i creació

Consultors locals:

- Juan Flores Pons. Director del departament de música moderna de l'Escola Municipal de Música Blai Net.
- Dolors Villadelprat Lladó. Artista plàstica.

Expert extern:

- Josep Pla i Puigoriol. Cap de Difusió Artística de l'Ajuntament de Sabadell.

Tècnica municipal:

- Lydia Zabalza Puchol. Tècnica Promoció Cultural del Patronat Municipal de Cultura i Joventut.

Taules de debat de la fase de propostes

Durant el desenvolupament de la primera sessió de treball, cada grup de treball va comptar amb el suport d'un equip compost per tres persones:

Taula cultura i futur

Experts externs:

- Eduard Miralles, Diputació de Barcelona.
- Cristina Rodríguez , Diputació de Barcelona.

Tècnic municipal:

- Gregori Gutiérrez, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

Taula cultura i ciutat

Experts externs:

- Josep Pla, gestor cultural i tècnic de l'Ajuntament de Sabadell.
- Sergi Díaz, gerent de l'Ateneu Popular de Nou Barris.

Tècnic municipal:

- Vicenç Bon, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

Taula cultura i ciutadania

Experts externs:

- Carles Prats, Diputació de Barcelona.
- Xavier Coca, Diputació de Barcelona.

Tècnica municipal:

- Mercè Petit, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.